

AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1897

UDGIVET AF DEPARTEMENTET FOR DET INDRE

2DET HEFTE

1897

1. **Amtmanden i Finmarkens Amt:** Beretning om Vinter- og Vaarfisket i Finmarken 1897.
2. **Do.:** Beretning om Sommer- og Høstfisket i Finmarken 1897.
3. **Lensmanden i Øxnæs:** Beretning om Skrejffisket i Øxnæs 1897.
4. **Do. i Bø:** » » » i Bø 1897.
5. **Do. i Gimsø:** » » » i Gimsø 1897.
6. **Do. i Borge:** » » » i Borge 1897.
7. **Do. i Værø og Røst:** » » » i Værø og Røst 1897.
8. **Opsynsbetjenten ved Gjæslingfisket:** Beretning om Skrejffisket i Vigten 1897.
9. **Fogden i Nordmøre:** Beretning om Skrejffisket i Nordmøre 1897.
10. **Do. i Romsdal:** » » » i Romsdals Fogderi 1897.
11. **Byfogden i Aalesund:** » » » i Søndmøre 1897.
12. **Fiskeriinspektør Wallem:** Beretning (i Uddrag) om hans Virksomhed i 1897.
13. **Do. Sørensen:** » (i Uddrag) om hans Virksomhed i 1897.

KRISTIANIA.

W. C. FABRITIUS & SØNNERS BOGTRYKKERI.

1898.

AARSBERETNING
VEDKOMMENDE
NORGES FISKERIER
FOR
1897

UDGIVET AF DEPARTEMENTET FOR DET INDRE

2DET HEFTE

1897

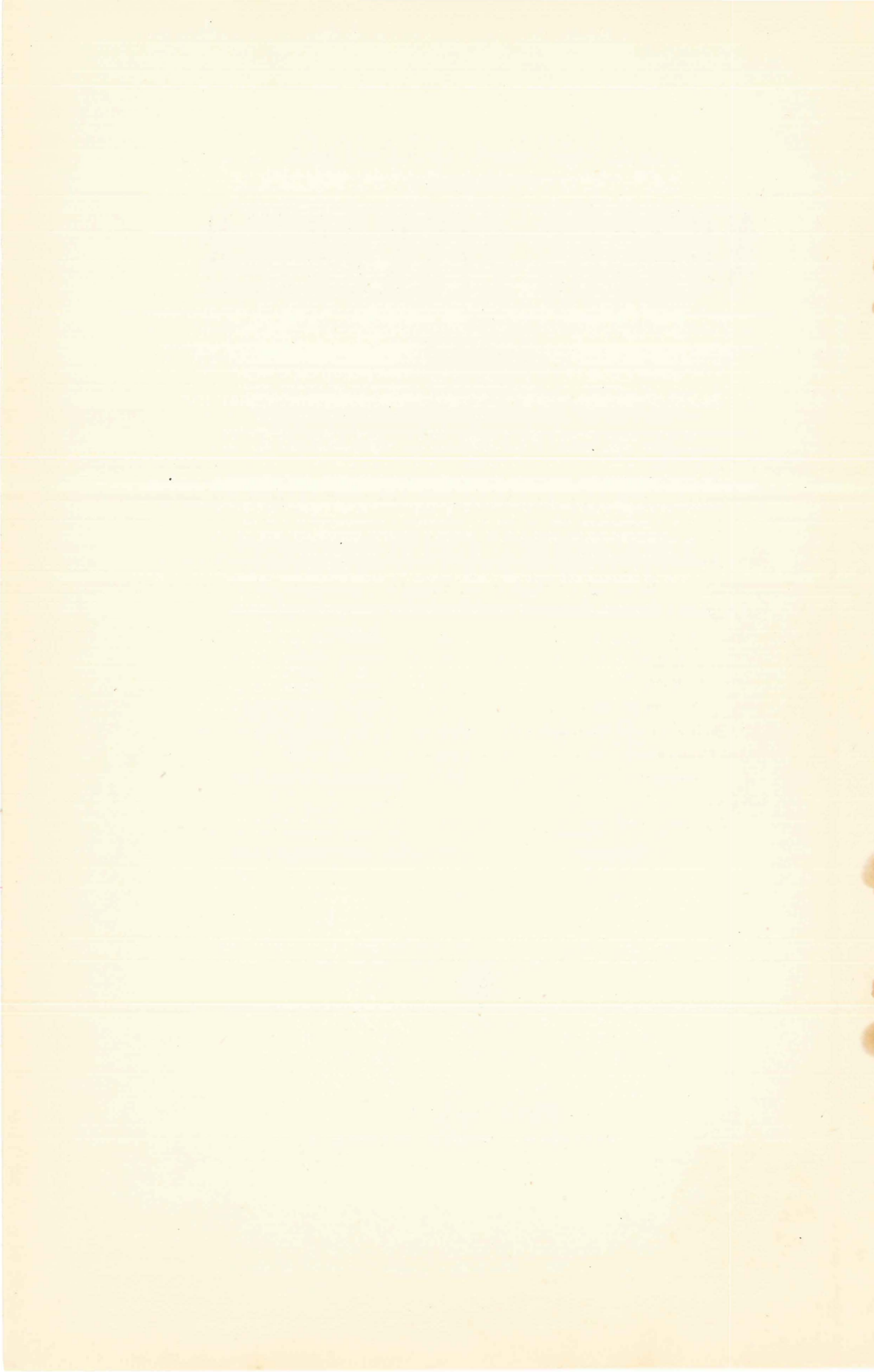
1. **Amtmanden i Finmarkens Amt**: Beretning om Vinter- og Vaarfisket i Finmarken 1897.
2. **Do.**: Beretning om Sommer- og Høstfisket i Finmarken 1897.
3. **Lensmanden i Øxnæs**: Beretning om Skrejffisket i Øxnæs 1897.
4. **Do. i Bø**: » » » i Bø 1897.
5. **Do. i Gimsø**: » » » i Gimsø 1897.
6. **Do. i Borge**: » » » i Borge 1897.
7. **Do. i Værø og Røst**: » » » i Værø og Røst 1897.
8. **Opsynsbetjenten ved Gjæslingfisket**: Beretning om Skrejffisket i Vigten 1897.
9. **Fogden i Nordmøre**: Beretning om Skrejffisket i Nordmøre 1897.
10. **Do. i Romsdal**: » » » i Romsdals Fogderi 1897.
11. **Byfogden i Aalesund**: » » » i Søndmøre 1897.
12. **Fiskeriinspektør Wallem**: Beretning (i Uddrag) om hans Virksomhed i 1897.
13. **Do. Sørensen**: » (i Uddrag) om hans Virksomhed i 1897.

KRISTIANIA.

W. C. FABRITIUS & SØNNERS BOGTRYKKERI

1898.

Fra
Amtmanden i Finmarkens Amt.

Beretning

om Vinter- og Vaarfisket i Finmarken i 1897.

Herved giver jeg mig den Ære at afgive Beretning om 1897 Aars Vinter- og Vaarfisket inden Finmarkens Amt.

Lodden stødte under Land for Øst- og Vestfinmarken henholdsvis i sidste Halvdel af Februar og Midten af Marts. Den forsvandt i Østfinmarken i Midten af Juni Maaned og for Vestfinmarkens Vedkommende omkring Midten af Mai.

I Østfinmarken opgives større Fisketyngde at have stødt under Land i de vestlige Vær i Slutningen af April, senere efterhvert som man kom østover, i Varangerfjorden saaledes først ud i Juni og forsvandt omkring Slutten af Juni Maaned.

For Vestfinmarken opgives, at nogen større Fisketyngde formærkedes i Slutningen af Marts, paa de fleste Steder dog ikke før end i April og forsvandt omkring Slutningen af Mai og ud i Juni Maaned.

I Vinteren 1896—97 har der ogsaa for Kjøllefjord foregaaet endel Fiske.

Efter de modtagne Opgaver udgjorde Antallet af de under Fisket forulykkede 14.

Tælling af Fiskere, Baade og Fartøier fandt Sted den 15de Mai.

Nedenstaaende Tabel viser Fordelingen af den fiskende Almue og Baadene paa de forskjellige Vær inden Finmarken paa Tællingsdagen.

Fiskevær.	Mænd.	Baade.	Fiskende fra Fartoi.	Udlændinge.
Loppen—Øxfjord	200	65	»	»
Hasvik, Brevik og Sørvær	341	94	»	»
Galten, Bøle og Øfjord	206	50	»	»
Kvalsund	97	34	»	»
Medfjord	422	112	»	»
Sandø	306	72	»	»
Hammerfest Herred iøvrigt	302	86	»	»
Hammerfest By	120	44	»	»
Rolfsø	557	141	»	»
Ingø	1 556	388	»	»
Havøsund, Maasø og Fjordene	294	78	»	»
Hjelmso	374	93	»	»
Gjæsvær	497	129	»	»
Skarsvaag	72	18	»	»
Kjelvik	695	181	»	1
Helnæs og Opnan	115	41	»	»
Honningsvaag og Kamovær	902	236	»	»
Sværholt	83	23	6	»
Kjøllefjord	305	73	62	»
Skjötningberg	353	79	»	»
Mehavn	692	153	10	»
Gamvik og Stenvaag	442	113	»	»
Finkongkjeilen og Losvig	910	251	5	17
Berlevaag	684	160	»	»
Baadsfjord og Makur	468	97	173	»
Syltefjord	163	36	»	»
Havningberg og Finviken	973	243	9	»
Vardø By	2 665	654	24	58
Persfjord og Smaaværene	46	15	»	»
Kiberg	1 089	308	»	315
Kramvik	102	34	»	5
Store Ekkerø	44	14	»	»
Overføres	16 075	4 115	289	396

Fiskevær.	Mænd.	Baade.	Fiskende fra Fartøi.	Udlæn- dinger.
Overført	16 075	4 115	289	396
Lille Ekkerø	5	2	»	1
Vestre Jacobselv	63	23	»	1
Nordvaranger Herred iøvrigt.	165	45	»	20
Vadsø By	142	46	»	2
Næsseby	105	40	»	»
Bugønæs	30	10	»	»
Sydvaranger Herred iøvrigt	56	18	»	»
Ialt	16 641	4 299	289	420
Af disse var udrustede:				
med Garn	137	38		
» Line	8 673	2 281		
» Dybsagn	653	154		
» Alle Redskaber	7 178	1 826		

De paa Tællingsdagen i Finmarken værende Fiskere og Baade var fra:

Hjemsted.	Mænd.	Baade.	Hjemsted.	Mænd.	Baade.
Bergen	10	1	Overført	1 574	410
Aalesund	236	36	Bindalen	19	4
Kristiansund	31	3	Brønnø	190	36
Trondhjem	11	»	Tjøtø og Vivelstad	200	22
Bodø By	34	9	Vægø	78	59
Tromsø By	187	46	Alstadhaug, Stamnæs	282	74
Hammerfest By	168	55	Herø	263	70
Vardø By	513	195	Vefsen	94	15
Vadsø By	340	62	Hatfjeldalen	2	»
Trondhjems Stifts Land- distrikt	44	3	Næsne og Dønnæs	168	19
			Hemnæs og Korgen	38	5
Overføres	1 574	410	Overføres	2 908	714

Hjemsted.	Mænd.	Baade.	Hjemsted.	Mænd.	Baade.
Overført	2 908	714	Overført	7 259	1 669
Mo	45	3	Astafjord og Salangen	1 235	280
Lurø og Tranen	38	10	Ibestad	9	2
Rødø og Melø	168	28	Ulfsfjord	8	2
Gildeskaal	37	6	Lenvik og Hillesø	493	110
Beieren	19	3	Balsfjord og Malangen	383	82
Skjerstad	64	11	Tromsøsundet	407	94
Saltdalen	34	4	Karlsø	266	63
Bodø Landsogn	34	4	Lyngen og Sørfjorden	854	203
Folden	31	4	Skjærvø, Nordreisen og		
Stegen og Ledingen	141	39	Kvænangen	1 024	256
Hammerø	110	24	Loppen—Øxfjord	193	65
Tysfjorden	131	31	Hasvik	207	65
Ofoten	405	87	Alten og Kaafjord	97	19
Lødingen og Hol	292	83	Talvik	125	32
Vaagen og Gimso	128	30	Hammerfest Landsogn	401	116
Borge og Valberg	94	13	Kvalsund	186	126
Buksnæs og Hol	213	48	Maasø	418	122
Flakstad og Moskenæs	69	17	Kjelvik	330	104
Værø og Røst	24	5	Kistrand	317	13
Hadsel	119	22	Karasjok	10	»
Øxnæs og Langnæs	138	36	Lebesby og Kjøllefjord	96	29
Bø og Malnæs	17	2	Tanen og Gamvik	494	171
Dverberg og Andenæs	132	39	Næsseby og Polmak	230	74
Sortland	183	39	Nordvaranger	425	136
Kvæfjord	264	58	Sydvaranger	351	117
Trondenæs og Sand	578	138	Vardø Landsogn	403	307
Berg og Torsken	23	5	Sverige	3	»
Tranø, Dyrø og Sø-			Finland	190	»
Reisen	651	139	Rusland	227	42
Maalselven og Bardo	169	27			
Overføres	7 259	1 669	Ialt	16641	4 299

Det tilsvarende Antal Fiskere og Baade paa Tællingsdagen i de 5 foregaaende Aar var:

I 1892	19 883	Mand	(hvoraf 768 Udlændinge)	med	5 275	Baade
- 1893	15 803	»	»	615	—	» 4 219 »
- 1894	13 687	»	»	376	—	» 3 740 »
- 1895	11 001	»	»	535	—	» 3 112 »
- 1896	18 173	»	»	652	—	» 4 777 »

Betræffende de i Finmarkens Fiskevær paa Tællingsdagen værende Kjøbefartoier meddeles saadan Fortegnelse:

Stedernes Navne.	Antal.	Drægtighed i Tons.	Samlet Besætning, Føreren iberegnet.
<i>a. Efter Hjemsted.</i>			
Christiania	1	60	6
Haugesund	4	226	32
Stavanger	2	122	10
Hardanger	1	154	6
Søndhordland	1	»	6
Bergen	43	3 011,5	244
Aalesund	17	816	84
Molde	1	213	4
Kristiansund	60	2 923,68	304
Trondhjem	9	493	47
Tromsø	7	139	21
Hammerfest	6	336	28
Indherred	6	286	29
Fosen	2	79	8
Namdalen	1	42	5
Helgeland	8	404,5	39
Salten	2	95	9
Lofoten og Vesteraalen	3	176	13
Senjen og Tromsø	13	510	64
Finmarkens Landdistrikt	1	91	2
Rusland	17	878	69
Ialt	205	11 054,78	1 030
<i>b. Efter Fiskevær.</i>			
Hasvik	4	380	25
Galten	5	200	22
Medfjord	11	471	52
Sandø	6	294	28
Rolfso	8	558	44
Ingø	34	1 748,5	167
Havøsund	11	650	61
Hjelmsø	6	252	27
Gjæsvær	12	579	56
Overføres	97	5 132,5	482

Stedernes Navn.	Antal.	Drægtighed.	Samlet Besætning, Føreren iberegnet.
Overført	97	5 132,5	482
Skarsvaag	1	11	3
Kjelvik	21	1 169	102
Honningsvaag og Kamøvær	14	610	73
Sværholt	1	36	6
Kjøllefjord	6	281,5	28
Skjøtningberg	6	451	42
Mehavn	17	966	89
Gamvik og Stenvaag	5	331	27
Finkongkjeilen	10	584	51
Berlevaag	6	255	31
Baadsfjord	3	292	22
Syltefjord	1	87,68	6
Vardø	10	600	40
Kiberg	7	249	28
Ialt	205	11 054,78	1 030

I de anførte Opgaver er medtaget de Fartøier, som med fuld Last havde forladt Finmarken forinden Tællingen fandt Sted.

Med Hensyn til den samlede Deltagelse i Fisket tillader jeg mig at henvise til nedenstaaende Tabel, hvilken indeholder Oplysning om Antallet af Fiskere og Baade samt Skøiter, som for kortere eller længere Tid tog Del i Loddefisket i de forskellige Vær.

Fiskevær.	Mænd.	Baade og Skøiter.
Loppen—Øxfjord	200	65
Hasvik Herred	841	233
Medfjord	602	161
Sandø	495	110
Kvalsund	170	63
Hammerfest Herred	446	121
Hammerfest By	175	58
Rolfse	557	141
Ingø	1 556	386
Overføres	5 042	1 338

Fiskevær.	Mænd.	Baade og Skøiter.
Overført	5 042	1 338
Havøsund (Maasø)	304	80
Hjelmsø	516	136
Gjæsvær	1 069	280
Skarsvaag	78	23
Kjelvik	810	222
Honningsvaagene	1 102	268
Lebesby og Kjøllefjord	1 163	310
Mehavn	1 438	320
Gamvik, Stenvaag samt Tanens indre Distrikt	1 362	372
Finkongkjeilen	1 010	282
Berlevaag	725	160
Baadsfjord og Makur	657	122
Syltefjord	163	36
Havningberg	1 022	247
Persfjord og Smaaværene	46	15
Vardø By	3 446	853
Kiberg	1 239	378
Kramvik	106	34
Lille Ekkerø	5	2
Store Ekkerø	84	24
Vestre Jacobselv	68	23
Nordvaranger Herred forøvrigt	123	38
Vadsø By	158	48
Næsseby	120	40
Bugønæs	30	10
Sydvaranger Herred forøvrigt	56	18
Ialt	21 942	5 679

Heraf benyttede:

Alene Garn	165 Mand	8 Baade og Fartøier.
» Line	9 290	» » »
» Snøre (Dybsagn)	863	» » »
Baade Garn og andre Redskaber	2 541	» » »
» Line og Snøre, Dybsagn	9 083	» » »

Følgende Tabel indeholder Fortegnelse over de under Fisket i de forskellige Vær fremmodte Fartøier:

Fiskevær.	Antal.	Besætning, Fører iberegnet.	Drægtighed i Ton.
Loppen—Øxfjord	2	8	120
Hasvik Herred	16	85	875
Medfjord	11	52	471
Sandø	6	28	294
Rolfso	8	48	560
Ingo	34	169	1 799,50
Havøsund (Maaso).	11	61	650
Hjelmsø	8	36	327
Gjæsvær	26	123	1 223,05
Skarsvaag	1	3	11
Kjelvik	21	102	1 169
Honningsvaag	14	57	610
Lebesby og Kjøllefjord	15	84	800
Mehavn	25	118	1 482
Gamvik, Stenvaag og indre Tanen .	14	76	987
Finkongkjeilen	11	56	630
Berlevaag	6	31	255
Baadsfjord og Makur	3	22	292
Syltefjord	1	6	87,68
Havningberg	8	40	450
Vardø By	60	297	3 899
Kiberg	20	91	871,11
Ialt	321	1 593	17 863,34

Politiopsyn førtes af vedkommende Lensmænd samt af særskilt ansatte Opsynsbetjente.

Fra 19de April til 21de Juni holdtes desuden ekstraordinært Opsyn.

Naar undtages endel vanlige Gadeordener og Slagsmaal som Følge af Drukkenskab maa Ordenen under Fisket betegnes som god.

Der opgives udfærdiget 32 Mulktforelæg, hvoraf 10 for Overtrædelse af Lov af 18de Mai 1860, 4 for Overtrædelse af Lov af 8de April 1890, 6 for Rolighedsforstyrrelse, 1 for Helligbrøde, 4 for Overtrædelse af Vedtægter og Søndagsfiske, 2 for ulovlig Brændevinssalg, 1 for ulovlig Beværtning med Mad og Drikke, 3 for ulovlig Handel og 1 for ikke at have benyttet Baadmærker.

Priserne paa Raaproduktet varierede mellem

Kr. 11,00 — Kr. 15,00 pr. 100 Stkr. Torsk.

» 10,00 — » 12,50 - hl. Lever.

» 5,00 — » 12,00 - hl. Rogn.

» 0,10 — » 0,50 - 100 Stkr. Fiskehoveder.

Af den fangede Torsk kan regnes fra 290—1 000 Stykker paa 1 hl. Lever.

Efter de fra Lensmændene og Opsynsbetjentene modtagne Opgaver er der under dette Vinter- og Vaarfiske opfisket nedenstaaende Mængde Torsk og Hyse beregnet i Hundreder, Kveite m. V. beregnet i Kilogram samt Lever og Rogn beregnet i Hektoliter, ligesom der opgives solgt nedenanførte Antal Fiskehoveder.

Distrikter.	Torsk.	Hyse.	Hoveder.	Kveite m. V. Kg.	Lever hl.	Rogn hl.
Loppen—Øxfjord Herred	409 000	1 000	50 000	102 000	550	20
Altens Fogderi .	409 000	1 000	50 000	102 000	550	20
Hasvik Herred	846 500	8 000	850 500	81 200	1 767	400
Medfjord	370 500	15 000	10 060	140 000	1 034	23
Sandø	102 350	—	—	—	240	3
Hammerfest Herred for- øvrigt.	115 600	—	—	—	282	10
Kvalsund Herred	35 000	—	—	—	88	—
Hammerfest By	18 000	—	—	18 000	47	—
Rolfsø	480 000	2 000	—	35 200	1 262	—
Ingø	1 273 500	5 000	100 000	142 000	4 250	—
Havøsund, Maasø	250 000	10 000	—	1 000	500	50
Hjelmsø	227 000	12 000	125 000	41 800	656	—
Gjæsvær	420 400	25 000	66 000	23 500	1 338	—
Skarsvaag	55 000	7 000	32 000	4 440	176	—
Kjelvik og Honnings vaagene	1 686 300	237 200	260 000	40 800	5 842	—
Hammerfest Fogderi	5 880 150	321 200	1 443 560	527 940	17 482	486

Distrikter.	Torsk.	Hyse.	Hoveder.	Kveite m. V. Kg.	Lever hl.	Rogn hl.
Lebesby og Kjøllefjord .	1 230 000	60 000	200 000	—	2 510	50
Mehavn	605 000	50 000	100 000	110 000	2 150	—
Tanen, Gamvig og Tanens indre Distrikt.	655 000	60 000	—	—	2 091	—
Finkongkjeilen	588 000	215 000	—	23 000	2 042	—
Berlevaag	520 000	100 000	—	63 500	2 020	—
Næsseby	34 000	—	—	—	65	—
Tanens Fogderi	3 632 000	515 000	300 000	196 500	10 878	50
Baadstfjord og Makur . .	237 300	36 000	—	47 200	607	—
Syltefjord	47 000	23 000	5 000	11 000	170	—
Havningberg	320 000	43 000	320 000	24 000	1 000	—
Vardø By	1 420 000	260 000	1 000 000	41 900	4 110	—
Persfjord og Smaaværene	1 500	500	1 500	200	2	—
Kiberg	700 000	26 000	700 000	21 500	1 869	—
Kramvik	50 000	2 000	50 000	—	100	—
Vardø Fogderi	2 775 800	390 500	2 076 500	145 800	7 858	—
Lille Ekkerø	1 200	200	1 200	—	3,5	—
Store Ekkerø	35 000	—	30 000	—	74	—
Vestre Jacobselv	31 600	1 900	20 000	400	67	1,5
Nordvaranger Herr. forøvr.	56 000	12 000	56 000	—	148	—
Vadsø By	46 000	3 000	45 000	—	110	—
Bugønæs	1 000	—	1 000	—	2	—
Sydvaranger Herr. forøvr.	6 600	1 500	6 000	1 100	19	—
Varanger Fogderi	177 400	35 700	159 200	1 500	423,5	1,5
Finmarkens Amt	12 874 350	1 263 400	4 029 260	973 740	41 003	557,5

Af det anførte Antal Torsk og Hyse skal der være forbrugt under Fisket omkring 144 050 Stykker, hvoraf 96 450 Torsk.

Ifølge de statistiske Opgaver er af det anførte Kvantum Torsk opfisket:

med Garn	949 100
» Line	10 519 450
» Snøre (Dybsagn)	1 405 800
	<hr/>
Tilsammen	12 874 350

Fiskeriets samlede Udbytte omsat i Penge, er med Fradrag af, hvad der er forbrugt under Fisket, i de indkomne Opgaver over det samlede Udbytte af Vinter- og Vaarfisket beregnet til følgende Beløb:

For Altens Fogderi:

Loppen—Øxfjord Herred Kr. 71 585,00

For Hammerfest Fogderi:

Hasvik Herred Kr. 157 103,00

Hammerfest Herred:

Medfjord Kr.	55 874,00	
Sandø »	14 440,00	
Herredet forøvrigt »	17 376,00	
	<hr/>	» 87 690,00
Kvalsund »		4 910,00
Hammerfest By »		4 340,00

Maasø Herred:

Rolfse Kr.	70 866,00	
Ingø »	219 873,00	
Havøsund (Maasø) »	40 500,00	
Hjelmse »	37 402,00	
Gjæsvær »	72 372,00	
	<hr/>	» 441 013,00

Kjelvik Herred:

Skarsvaag Kr.	9 732,00	
Herredet forøvrigt »	290 791,00	
	<hr/>	» 300 523,00

Lateris Kr. 995 579,00 » 71 585,00

	Transport	Kr. 995 579,00	Kr. 71 585,00
For Tanens Fogderi:			
Lebesby Herred . . .	Kr.	177 400,00	
Tanens Herred:			
Mehavn	Kr.	106 787,00	
Gamvik, Stenvaag og			
Indre Tanen	»	104 405,00	
Finkongkjeilen	»	114 180,00	
Berlevaag	»	108 090,00	
Næsseby Herred . . .	»	6 660,00	
		<hr/>	» 617 522,00
For Vardø Fogderi:			
Vardø Herred:			
Baadsfjord og Makur .	Kr.	34 805,00	
Syltefjord	»	8 472,00	
Havningberg	»	56 660,00	
Persfjord og Smaaværene	»	331,00	
Kiberg	»	104 100,00	
Kramvik	»	7 670,00	
		<hr/>	» 212 038,00
Vardø By	»		252 405,00
For Varanger			
Fogderi:			
Nordvaranger Herred:			
Lille Ekkerø	Kr.	217,00	
Store Ekkerø	»	4 800,00	
Vestre Jacobselv	»	4 148,00	
Herredet forøvrigt . . .	»	8 942,00	
		<hr/>	» 18 107,00
Vadsø By	»		9 835,00
Sydvaranger Herred:			
Bugønæs	Kr.	180,00	
Herredet forøvrigt . . .	»	1 935,00	
		<hr/>	» 2 115,00
		<hr/>	» 2 107 601,00
	Ialt . . .	Kr. 2 179 186,00	

De tilsvarende Tal vare :

i 1892	Kr. 3 805 545,00
- 1893	» 2 642 468,00
- 1894	» 2 681 320,00
- 1895	» 1 701 326,00
- 1896	» 4 928 142,00

Da Fiskernes Antal udgjorde 21 942 har altsaa Gjennemsnitsfortjenesten pr. Mand udgjort

	Kr. 99,32
mod i 1892	» 128,26
» - 1893	» 125,41
» - 1894	» 159,41
» - 1895	» 110,59
» - 1896	» 207,22

Med Hensyn til den gennemsnitlige og høieste Mandslot i de forskjellige Opsynsdistrikter stiller Forholdet sig saaledes:

Opsynsdistrikt.	Gjen-nem-smitslot.	Høie ste Lot.	Opsynsdistrikt.	Gjen-nem-smitslot.	Høie ste Lot.
	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
Loppen—Øxfjord	300	400	Finkongkjeilen	113	300
Hasvik Herred	186,81	550	Berlevaag	120	350
Medfjord	75	350	Baadsfjord og Makur	69	100
Sandø	35	100	Syltefjord	33,46	65
Hammerfest Herred	40	200	Havningberg	25	55
Kvalsund	25	160	Persfjord og Smaaværene	7	25
Hammerfest By	25	120	Vardø By	73	200
Rolfsø	125	300	Kiberg	84	220
Ingø	125	400	Kramvik	72,36	150
Havøsund, Maasø	135	200	Lille Ekkerø	43,50	—
Hjelmsø	72	250	Store Ekkerø	56	120
Gjæsvær	70	200	Vestre Jacobselv	66	133
Skarsvaag	124,76	150	Nordvaranger Herred forøvrigt	72	120
Kjelvik og Honningsvaagene	175	350	Vadsø By	218,55	650
Lebesby og Kjøllefjord	100	400	Næsseby	55	100
Mehavn	140	350	Bugønæs	7	20
Gamvik & Stenvaag og indre Tanen	72	200	Sydvaranger Herred forøvrigt	38	60

Af det anførte opfiskede Kvantum Torsk er ifølge Opgaverne virket til Rundfisk, Rotskjær og Russefisk samt Klipfisk:

Herreder.	Rundfisk.	Rotskjær og Russefisk.	Klipfisk.
	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Loppen--Øxfjord	270 000	30 000	105 000
Altens Fogderi:	270 000	30 000	105 000
Hasvik Herred	590 500	10 000	226 000
Hammerfest Herred	242 600	15 000	324 500
Kvalsund Herred	8 500	—	23 500
Hammerfest By.	8 500	—	8 500
Maasø Herred	698 000	78 000	1 857 900
Kjelvik Herred	469 700	46 100	1 223 700
Hammerfest Fogderi:	2 017 800	149 100	3 664 100
Lebesby & Kjøllefjord Herred	620 000	29 000	581 000
Tanens Herred	974 000	114 000	1 274 000
Næsseby Herred	25 000	5 000	—
Tanens Fogderi:	1 619 000	148 000	1 855 500
Vardø Herred	751 480	59 600	537 620
Vardø By	390 000	10 000	1 000 000
Vardø Fogderi:	1 141 480	69 600	1 537 620
Nordvaranger Herred.	105 300	13 600	—
Vadsø By	35 400	1 000	9 000
Sydvaranger Herred	5 400	1 500	—
Varanger Fogderi:	146 100	16 100	9 000

Ialt 12 777 900

Fisken antages gennemsnitlig af hvert stort Hundrede at have givet
62,5 Kg. Rundfisk og 109,5 Kg. Klipfisk.

Af Medicintran opgives tilvirket 3 878,10 hl.,

hvoraf i Løppen & Øxfjord	hl.	66
— - Hasvik	»	203
— - Medfjord	»	180
— - Sandø	»	5
— - Hammerfest Herred	»	45
— - Hammerfest By	»	4
— - Rolfsø	»	204
— - Ingø	»	765,6
— - Havøsund, Maasø	»	7
— - Gjæsvær	»	105,5
— - Skarsvaag	»	46
— - Kjelvik og Honningsvaagene	»	413
— - Lebesby og Kjøllefjord	»	420
— - Mehavn	»	100
— - Tanen, Gamvik og Tanens indre Distrikt »		10
— - Finkongkjeilen	»	114
— - Berlevaag	»	50
— - Baadsfjord og Makur	»	90
— - Syltefjord	»	36
— - Havningsberg	»	30
— - Kiberg	»	95
— - Kramvik	»	33
— - Vardø By	»	856

HL. 3 878,10

Finmarkens Amt, 1ste December 1897.

T. J. W. Graff.

Beretning

om Sommer- og Høstfisket m. v. i Finmarken 1897.

Herved har jeg den Ære at afgive Indberetning om Udbyttet af dette Amts Sommer- og Høstfiske samt Haakjærringfangsten og øvrige Ishavsexpeditioner m. v. i Aaret 1897.

A. Sommer- og Høstfisket efter Sei, Torsk m. V.

Efter Sammendrag af de fra Lensmændene indkomne Opgaver er der i Sommeren og Høsten 1897 opfisket:

a.	Torsk, Sei, Kveite, Flyndre, Hyse, Uer m. V. solgt i raa eller saltet Tilstand til Russerne for 32 389 Matter Mel (Matten veier ca. 144 Kg.), som efter dets Pris ved Salg til Almuen er ansat til	Kr.	390 179,00
b.	196 100 Kg. Rotskjær, som angives udbragt til	»	59 035,00
c.	497 700 Kg. tør Sei af alle Størrelser	»	69 438,00
d.	Forskjellige Fiskevarer, saasom Torsk, Hyse, Sei solgt i raa Tilstand til de norske Handelsmænd eller til Russerne mod andre Varer end Mel, Rundfisk og Titling fra Høstfisket, Uer, Lax fanget ved Kysten m. v. udbragt til en Pengeværdi af	»	331 596,80
e.	18 937 Hl. Lever, udbragt til	»	178 051,00
		Kr.	1 028 299,80

Den tilsvarende Sum var i 1896 Kr. 1 253 879,95, i 1895 Kr. 1 076 966,00, i 1894 Kr. 1 380 974,00, i 1893 Kr. 1 629 549,00 og i 1892 Kr. 1 647 905,00. For de forskjellige Distrikter inden Amtet stiller Udbyttet af dette Fiske sig saaledes som efterstaaende Tabel viser:

Distrikt.	a. Raafisk.			b. Rotskjær.			c. Tørret Sei.			d. Forskjellige Fiskevarer (se foran Litra d.) Værdi Kr.	Heraf Lax og Sørret.		e. Lever.			I alt.
	Antal Mætter Mel.	Pris pr. Mætte Kr.	Værdi. Kr.	Antal Kg.	Pris pr. 20 Kg.	Værdi Kr.	Antal Kg.	Pris pr. 20 Kg.	Værdi Kr.		Antal Kg.	Værdi Kr.	Antal hl.	Pris pr. hl.	Værdi Kr.	
Alten	550	11,00	6 050,00	3 500	7,00	1 225,00	11 000	3,50	1 925,00	3 120,00	2 000	1 600,00	310	10,00	3 110,00	15 430,00
Talvik	750	12,00	9 000,00	42 000	7,00	14 700,00	52 000	3,50	9 100,00	37 100,00	1 400	980,00	1 400	10,00	14 000,00	83 900,00
Loppen—Øxfjord. . . .	300	13,00	3 900,00	6 000	5,00	1 500,00	5 000	2,50	625,00	3 000,00	200	160,00	400	8,00	3 200,00	12 225,00
Hasvik	1 524	12,00	18 288,00	26 000	5,50	7 150,00	32 000	3,00	4 800,00	12 000,00	5 000	5 000,00	1 600	9,00	14 000,00	56 238,00
Hammerfest Herred . .	2 100	11,00	23 100,00	3 000	6,00	900,00	150 000	2,50	18 750,00	3 000,00	1 900	1 520,00	1 800	8,00	14 400,00	60 150,00
Hammerfest By	260	11,00	2 860,00	»	»	»	16 000	2,50	2 000,00	9 000,00	»	»	180	8,00	1 440,00	15 300,00
Kvalsund	1 200	11,00	13 200,00	2 000	6,00	600,00	60 000	2,50	7 500,00	6 000,00	140	100,00	500	8,00	4 000,00	31 300,00
Maasø*)	8 650	13,00	112 450,00	50 000	5,00	12 500,00	45 000	3,00	6 750,00	10 000,00	750	400,00	4 000	10,00	40 000,00	181 700,00
Kjelvik Herred	3 220	12,00	38 640,00	15 000	5,50	4 125,00	11 000	2,50	1 388,00	26 900,00	500	300,00	2 200	9,00	19 800,00	90 853,00
Kistrand	1 372	12,00	16 464,00	10 600	6,00	3 180,00	36 700	2,50	5 188,00	5 312,00	1 710	930,00	490	7,50	3 675,00	33 769,00
Lebesby og Kjøllefjord	1 500	12,00	18 000,00	30 000	7,00	10 500,00	10 000	2,50	1 250,00	12 000,00	900	640,00	800	10,00	8 000,00	49 750,00
Berlevaag	350	12,00	4 200,00	»	»	»	»	»	»	2 800,00	»	»	180	10,00	1 800,00	8 800,00

Tanen Herred forøvrigt	3 500	11,00	38 500,00	5 000	6,50	1 625,00	1 000	4,00	200,00	20 100,00	5 100	5 100,00	900	10,00	9 000,00	69 425,00
Næsseby	300	13,00	3 900,00	»	»	»	3 000	3,00	450,00	1 000,00	»	»	200	8,00	1 600,00	6 950,00
Nordvaranger	2 396	12,00	28 752,00	1 700	6,00	510,00	50 000	3,00	7 500,00	8 097,00	»	»	849	9,00	7 641,00	52 500,00
Sydvaranger	992	13,40	12 935,00	1 300	8,00	520,00	15 000	2,75	2 062,00	28 689,00	23 540	23 000,00	575	10,00	5 750,00	49 956,00
Vadsø By	900	12,00	10 800,00	»	»	»	»	»	»	9 830,00	»	»	347	10,00	3 470,00	24 100,00
Kiberg	730	13,00	9 490,00	»	»	»	»	»	»	18 110,00	»	»	400	11,00	4 400,00	32 000,00
Vardø Herred forøvrigt	945	10,00	9 450,00	»	»	»	»	»	»	11 800,00	100	50,00	265	10,00	2 650,00	23 900,00
Vardø By	850	12,00	10 200,00	»	»	»	»	»	»	103 738,80	»	»	1 541	$\frac{10,50}{10,00}$	16 115,00	130 053,80
Ialt	32 389		390 179,00	196 100		59 035,00	497 700		69 438,00	331 596,80	43 240	39 780,00	18 937		178 051,00	1 028 299,80

*) I Maasø er under Sommerfisket saltet til Klipfisk 790 000 Tal = 2 370 000 Kg. Torsk til en Værdi af Kr. 142 200,00, der ikke er medtaget her.

Med Hensyn til Deltagelsen i Sommer- og Høstfisket for 1897 tillader jeg mig at henvise til nedenstaaende Tabel, der ogsaa udviser Gjennemsnitslot og høieste Lot i de forskjellige Distrikter.

Distrikt.	Deltagere.		Gjennemsnitslot.		Høieste Lot.	
	Ialt.	Heraf ikke hjemmehørende i Distriktet.	For Hjem-folket. Kr.	For Frem-me-de. Kr.	For Hjem-folket. Kr.	For Frem-me-de. Kr.
Altens Herred	150	»	80,00	»	120,00	»
Talvik Do.	830	80	85,00	25,00	250,00	40,00
Løppen—Øxfjord Do.	150	»	80,00	»	»	»
Altens Fogderi	1 130	80				
Hasvik Herred	647	467	80,00	110,00	120,00	200,00
Hammerfest Do.	602	250	75,00	75,00	120,00	100,00
Hammerfest By	133	60	120,00	100,00	150,00	120,00
Kvalsund Herred	332	42	100,00	60,00	150,00	70,00
Maasø Do.	3 000	2 504	108,00	108,00	250,00	260,00
Kjelvik Do.	642	362	140,00	140,00	250,00	450,00
Kistrand Do.	356	6	95,00	90,00	120,00	100,00
Hammerfest Fogderi	5 712	3 691				
Lebesby—Kjøllefjord Herred . .	655	300	100,00	50,00	500,00	400,00
Berlevaag i Tanens Do.	120	20	80,00	80,00	100,00	100,00
Tanen Herred forøvrigt	640	130	118,00	70,00	600,00	150,00
Næsseby Herred	130	30	60,00	20,00	100,00	30,00
Tanens Fogderi	1 545	480				
Sydvaranger Herred	374	12	136,00	60,00	900,00	200,00
Nordvaranger Do.	373	»	141,00	»	400,00	»
Vadsø By	172	»	140,00	»	200,00	»
Varanger Fogderi	919	12				
Kiberg i Vardø Herred	658	530	80,00	30,00	120,00	60,00
Vardø Herred forøvrigt	366	196	67,00	67,00	88,00	88,00
Vardø By	1 200	700	175,00	100,00	280,00	150,00
Vardø Fogderi	2 224	1 426				
Finmarkens Amt 1897	11 530	5 689				
1896	11 845	6 216				
1895	11 342	5 962				
1894	12 158	6 779				
1893	13 466	8 136				

Russiske Fiskerbaade har ikke deltaget i Sommerfisket for 1897.

Under Fisket i Sydvaranger Herred har i 1897 deltaget 15 «Skolte-lapper» med en Gjennemsnittslot af Kr. 40,00 eller tilsammen Kr. 600,00 som Udbytte i det væsentligste af Laxefisket.

Den gjennemsnitlige Mandslot under Sommerfisket udgjorde Kr. 103,00 for Hjemfolket og Kr. 74,06 for Fremmede.

I Tuskhandelen med Russerne betaltes 20 Kg. Rugmel med fra 8—20 Kg. stor Kveite, fra 9—40 Kg. smaa Kveite, fra 16—54 Kg. Torsk og Uer, fra 20—72 Kg. Flyndre, fra 20—80 Kg. Hyse, fra 20—60 Kg. Sei og fra 20—40 Kg. Stenbit.

De vexlende Priser beror væsentlig paa Tilstrømningen af Kjøbefartøier, men ogsaa for en Del paa Fiskens forskjellige Størrelse.

Under dette Fiske forulykkede 5 Mand i Maasø Herred og 7 Mand for Vardø By.

B. Sildefisket.

a. Fedsildfisket har i 1897 været drevet to Steder, nemlig i Alten Herred af 290 Mand og i Sydvaranger Herred af 72 Mand; i førstnævnte Herred af 115 Garnbaade og 2 Notlag og i sidstnævnte af 12 Garnbaade og 2 Notlag. Der opfiskedes i Altens Herred 2 100 Hl., som solgtes til en Gjennemsnittspris af Kr. 3,00 og Kr. 5,00 pr. Hl. og i Sydvaranger Herred 500 Hl. til en Gjennemsnittspris af Kr. 3,00 pr. Hl. Det samlede Udbytte er opgivet til Kr. 9 600,00.

Det bemærkes, at af den opfiskede Sild blev 150 Hl. tilvirket og solgt som Handelsvare. Af Kjøbefartøier fremmødte 3 Dampskibe i Alten. I Sydvaranger fremmødte 5 Fangstfartøier med en Besætning af 20 Mand og en Drægtighed af 79 Ton. Intet Menneskeliv gik tabt.

b. Vaarsildfisket foregik i Loppen-Øxfjord Herred, hvor der af 24 Notfiskere opfiskedes 800 Hl. Sild til en samlet Værdi af Kr. 6 400,00. Gjennemsnittsprisen var Kr. 8,00. Af Kjøbefartøier fremmødte 1 Dampskib med en Besætning af 4 Mand og en Drægtighed af 18 Ton. Intet Menneskeliv gik tabt.

c. Andre Sildefiskerier: I sidste Halvdel af Mai og Juni Maaned gjordes i Talvik Herred endel Notstæng, især af forskellige Notlag fra Vesteraalen. Det saaledes opfiskede Kvantum, antagelig omkring 7 000 Hl., til en Værdi af Kr. 15 000,00, var mest Smaasild og bragtes af Agndampskibene til Finmarkens Fiskevær som Agnsild. I September fiskedes paa Garn lidt stor Kristiania- og Kjøbmandssild, der dog væsentlig medgik til Husbrug.

C. Haakjærringfisket.

Deltagelsen i og Udbyttet af dette Fiske vil erfares af nedenstaaende Opgaver, der tillige viser Værdien efter den for Mandskabets Part bestemte Pris.

Hjemsted.	Baade.		Fartøier.			Opfisket Lever.	Værdi.
	Antal.	Besætning.	Antal.	Drægtighed	Besætning.		
				Ton.		Hl.	Kr.
Hammerfest By	»	»	5	112	31	1 868	15 570,00
Maasø Herred	»	»	1	36	5	330	3 961,00
Kjelvik Do.	2	10	»	»	»	40	400,00
Vardø By	34	136	»	»	»	4 135	39 300,00
Do.	»	»	18	260	74	2 795	26 500,00
Ialt	36	146	24	408	110	9 168	85 731,00
mod i 1896	26	102	22	414	109	8 397	112 149,00
» i 1895	32	133	21	264	87	5 560	70 213,00
» i 1894	10	32	11	227	48	2 944	29 437,00
» i 1893	14	48	10	204	45	2 616	26 564,00

Baadernes Udbytte fordeltes i Kjelvik saaledes, at Baadeierne fik 1 Mandspart af Fangsten for Baad og Udrustning af Mandskabet. Resten til lige Deling. I Vardø fik Baadeieren $\frac{1}{4}$ og Mandskabet $\frac{3}{4}$ af Fangsten.

Fartøiernes Udbytte fordeltes i Hammerfest saaledes, at Rederiet beholdt $\frac{2}{3}$ for Fartøi og Proviant og øvrig Udrustning og Mandskabet $\frac{1}{3}$; i Maasø fordeltes Udbyttet formentlig som for Hammerfest og paa samme Maade som ifjor. Herom er intet oplyst. I Vardø By fordeltes Udbyttet saaledes at Rederiet fik $\frac{1}{3}$ -Part af Fangsten og Mandskabet $\frac{2}{3}$ til Fordeling. Lønningsbetingelserne for Skipperne er heller ikke nu opgivet.

Den gennemsnitlige Mandslot anslaaes for Hammerfest By til Kr. 167,42 mod i 1896 til ca. Kr. 235,00; for Maasø Herred til Kr. 264,07 mod i 1896 til Kr. 290,00; for Kjelvik Herred til Kr. 32,00 mod i 1896 til Kr. 574,00 og for Vardø for Baadfiskerne til Kr. 216,72 og for Fartøierne til Kr. 239,00 mod i 1896 til Kr. 425,00. Fartøiernes Bruttoudbytte pr. Ton udgjorde for Hammerfest Kr. 139,00 mod i 1896 Kr. 189,00,

for Maasø Kr. 110,00 mod i 1896 Kr. 131,00 og for Vardø Kr. 102,00 mod i 1896 Kr. 167,00.

Fangsten dreves formentlig som tidligere for Hammerfests Vedkommende tildels udenfor Kysten og dels under Spitsbergen, for Maasø udenfor Sørøen, Ingø og Bæren-Eiland, for Kjelvik udenfor Nordkap, og Vardø udenfor Finmarkens Kyst og under Spitsbergen.

Fangstredskaberne var paa samtlige Steder den almindelige Haakjærringsjuks (Dybsagn)

Under dette Fiske forulykkede ingen Mand, hvorimod for Vardø 1 Forlis indtraf.

D. Fangst efter Hvalros, Kobbe m. V. i Polaregnene.

Denne Fangst dreves i 1897 fra Hammerfest med 22 Fartøier, drægtig 778 Ton, med en Besætning af 221 Mand; fra Vardø med 4 Fartøier, drægtig 115 Ton med 31 Mands Besætning.

Udbyttet udgjorde efter de for Mandskabets Part betalte Priser:

for Hammerfest	Kr. 151 824,00
» Vardø	» 25 000,00

Kr. 176 824,00

Udbyttet fordeltes saaledes, at Rederiet for Fartøi og Udrustning fik $\frac{2}{3}$ og Mandskabet $\frac{1}{3}$ til Deling. Om Afønningen for Fører og Harpuner er ingen Oplysning meddelt.

Den gennemsnitlige Mandslot udgjorde for Hammerfest Kr. 229,00 og for Vardø Kr. 269,00.

Rederns Bruttofortjeneste pr. Ton udgjorde for Hammerfest Kr. 130,00 og for Vardø Kr. 145,00.

Fangsten, der som formentlig tidligere er drevet under Spitsbergen, gav et Udbytte af 298 Hvalros, 17 263 Kobber, 1 Hvidfisk, 247 Bjørne, hvoraf 12 levende, 23 Rensdyr og 230 Kg. Dun.

Ingen Mand forulykkede, ligesom der heller ikke indtraf noget Forlis.

E. Hvalfangst.

I 1897 fangedes fra Dampskib:

I Hasvik	Herred	126	Hval til Værdi	Kr.	126 000,00
» Hammerfest	Do.	65	—»—	»	65 000,00
» Maasø	Do.	328	—»—	»	490 000,00
» Tanen	Do.	206	—»—	»	206 000,00
» Sydvaranger	Do.	56	—»—	»	33 600,00
» Vardø	Do.	299	—»—	»	400 000,00

Ialt 1 080 Hval til Værdi Kr. 1 320 600,00

Desuden ilanddrevet

eller dræbt paa

anden Maade 0 —»— » 0

Ialt 1 080 Hval til Værdi Kr. 1 320 600,00

I 1896 fangedes	1 100	Hval til Værdi	Kr.	1 035 800,00
» 1895	— 652	—»—	»	663 700,00
» 1894	— 883	—»—	»	800 070,00
» 1893	— 1 252	—»—	»	1 466 700,00
» 1892	— 1 083	—»—	»	1 168 000,00

Nedenstaaende Tabel viser det samlede i Handelen komne Bruttoudbytte af dette Amts Fiskerier, Expeditioner til Ishavet m. v. i Aarene 1888—1897.

	1897 1 000 Kr.	1896 1 000 Kr.	1895 1 000 Kr.	1894 1 000 Kr.	1893 1 000 Kr.	1892 1 000 Kr.	1891 1 000 Kr.	1890 1 000 Kr.	1889 1 000 Kr.	1888 1 000 Kr.
Vinter- og Vaarfisket	2 179,7	4 928,1	1 701,3	2 681,3	2 549,0	3 805,8	2 907,9	1 824,9	3 937,1	1 782,0
Sommer- og Høstfisket*)	1 170,5	1 366,8	1 117,1	1 426,9	1 629,5	1 647,9	1 659,6	1 139,4	1 321,2	1 056,0
Fedsildfisket	9,6	4,5	»	11,1	»	»	»	0,2	} 31,2	2,6
Vaarsildfisket	21,4	6,0	»	34,0	5,2	5,8	10,0	11,6		
Haakjærringfisket	85,7	112,1	70,2	29,4	26,5	22,9	25,1	22,7	15,5	37,3
Ishavsexpedition	176,8	139,7	114,2	105,7	116,2	137,7	125,2	131,2	103,4	123,0
Hvalfangsten	1 320,6	1 035,8	663,7	800,0	1 466,7	1 168,0	776,2	686,0	756,0	726,0
	4 963,8	7 593,0	3 666,5	5 088,4	5 793,1	6 788,1	5 504,0	3 816,0	6 164,4	3 726,9

*) Heri indbefattet Værdien af den i Maasø under Sommerfisket til Klipfisk tilvirkede Torsk.

Vadsø, 30. April 1898.

T. J. W. Graff.

Beretning

om Skrejfishket i Øxnæs 1897.

(Afgivet af Lensmanden i Øxnæs).

Til

Hr. Amtmanden i Nordlands Amt.

Rustet som vanligt var endel af Herredets Indvaanere til foreløbig at begynde Fisket i afvigte December Maaned saavel med Garn- som Linebrug. Veiret blev imidlertid stormende lige til udover Maaneden, saa der var liden Adgang til nogen Drift paa Sjøen. De faa Garn og Linetrækninger, som i denne Tid foregik, afgav liden Fangst. Garnbaadene væsentlig Sei 200—400, Linebaadene en 40 til 100 Stk. Torsk, foruden endel anden Smaafisk. Det før Nytaar i den anførte Tid opfiskede Parti Torsk andrager til omkring en 6 000.

I December og endog fra sidste Halvdel af November ankom de fleste af Kjøbefartoierne, saa de, som søgte hertil, vare samtlige paa 1 nær tilstede den 1ste Januar, og var af disse 8 placeret i Nyksund. Paa Grund af Veiret ankom de fleste udenbygds Fiskere først i Tiden fra 4de til 8de Januar.

Den 4de Januar, da Veiret lagde sig, blev af de tilstedeværende Fiskere Bruget udsat, saavel Garn som Liner og trukket følgende Dag; paa Garnbruget fangedes væsentlig Sei 100 til 300 og kun nogle faa Torsk, Linebaadene med Agn af Blæksprut fik 50 til høist 100 Stkr. Torsk. Den 6te til og med 9de Januar var Veiret igjen stormende af Sydvest. Nogle Garnbaade fik den 8de trække 3 Døgns overstaaet Brug, men liden Fangt, 20 til 60 Stkr. Torsk og endel Sei. I den øvrige Tid af Maaneden, naar undtages 9de—13de, 20de, 21de og 22de Januar, var for de fleste Rorvær almindelige Sjøveirs dage, men Fangsten hver Gang yderst ringe. Garnbaadene i et eller andet Rorvær enkeltvis en 2 à 300, men almindelig en 30 til 60 Stkr., og Linebaadene, uagtet

jevnlig Tilførsel af fersk Sildagn, afgav heller ikke større Fangst. Man havde i denne Tid østlig og nordøstlig spagt klart Veir med adskillig Kulde. Som Følge af de jevnlige Sjøveirs-dage blev dog Udbyttet i sin Helhed for Maaneden op til 170 000 Torsk. Fisken viste sig fed og fyldig, omkring 360 Garnfisk og 420 Linefisk afgav 1 Hl. Lever. Garnleverens Tranholdighed en 50 %.

Som Januar Maaned i de anførte Sjøveirs-dage var Veirforholdene til henimod Midten af Februar ogsaa øst og nordøstlig med Kuldegrader fra $\div 4^{\circ}$ til $\div 8^{\circ}$ R. Fangsten ved de foregaaede Trækninger saavel for Garn som Liner var hver Gang af mindre Betydning. En og anden Baad kunde erholde 150—250 Torsk, men de fleste kun 20—50 Stkr. Flere Linebaade foretrak Landligge, da de ikke fandt Fangsten regningsvarende til Agnkjøbet. Fra 16de til og med 20de Februar var Veiret stormende, vexelvis Syd og Sydvest med Regn eller N og NO med Sne og Slud.

Garntrækning den 22de Februar af 3 og 5 Døgn overstaaet Brug afgav fra 150 til 5 à 600 i de søndre og vestre Rorvær, i de nordre endel mindre. Fra 23de til Maanedens Udgang var Veiret igjen østlig, tildels i stærke Vindkulinger.

Sjøveirs-dagene i denne Tid afgav heller ikke noget større Udbytte, hverken for Garn eller Liner, kun enkeltvis en 3 à 600 Torsk. Det i Februar opfiskede Kvantum Torsk andrager til 139 000. Leverholdighed af Fisken i denne Maaned var 1 Hl. af 380 Garnfisk og af 430 Linefisk. Ved i denne Maaned foretagen Veining erholdtes af 100 Garnfisk en Vægt af 258 Kg.

Da Fisket ikke syntes at stille sig til videre Bedring, afreiste i de sidste Dage af Februar nogle Fartøier, ligesom ogsaa nogle Linebaade, da her i denne Tid skortedes paa Tilførsel af Agn, gjorde sig klar og afreiste til Lofoten, hvorfra det rygtedes at godt Fiske var begyndt i Raftsundet. De fleste Baade og endel Fartøier blev imidlertid liggende i Haab om, at Fisket i Marts Maaned kunde tage et bedre Opsving.

Udsigterne syntes ogsaa ved Trækningen den 1ste Marts at stille sig lovende, idet Garnbaadene i de søndre og vestre Rorvær erholdt en Fangst paa 3 Nætters Brug af 350—900—450. For Linebaadene, der kun havde saltet Agn, var Fangsten liden, 20—60—30. Veiret i Marts fra 3die til 13de var spagt østlig koldt med klar Luft. Trækning af 2 Nætters Garn den 3die Marts 40—350—100, natstaaet 30—300—80, den 5te og 6te Marts 150—600—200 og 8de Marts paa 2 og 3 Nætters Brug 220—700—450 i de søndre og vestre Vær, og i de nordre 200—600—300. Den 9de til 13de Marts Fangsten for Garnbaadene igjen mindre, 50—600—100, enkelt Baad den 12te 1 350 Stkr. Linebaadene i denne Tid i Trækningerne 20—300—40. Flere Linebaade maatte landligge grundet Agnmangel. Den 14de Marts skede Omslag i Veiret til Sydvest med delvis Sne. Garntrækning den 15de af 3 Døgn Brug

200—600—350. Nogle Linebaade, som havde bekommet fersk Agn, erholdt samme Dag fra 200 op til 600, enkelt Baad endog 800. Fra 17de til 22de var Veiret tildels stormende, saa der gaves kun et Par delvise Sjøveirs-dage med Fangst for Garnbaade 70—400—200, og 23de paa 4 og 6 Nætters Brug 200—700—350. Fra 24de til Maanedens Udløb var Veiret variabelt. Hele eller delvise Trækninger af Bruget foregik den 24de, 26de og 29de. Garnbaadene i disse Dage Fangst fra 100—550. Linebaadene med dels daarlige Agn 20—60—30. Den 31te godt Veir men Hindring af Trækning grundet Strøm og Sjøgang.

Det i Marts Maaned opfiskede Parti udgjorde ialt 471 000 Torsk. Fiskens Leverholdighed i den sidste Halvdel af Maaneden var 1 Hl. af 400 Garnfisk og omkring 500 Linefisk. Leverens Fedme af Garnfisk 43—45 % og af Linefisk 35—40 %.*) Naar undtages 3die April var til og med 14de April almindelige Sjøveirs-dage. Garnbaadene erholdt den 2den April 100—280—150. Linebaadene, som da havde bekommet fersk Agn af saavel Sild som Lodde, alm. omkring 200 og 300 pr. Baad, i de øvrige Trækninger endel mindre. Garnbaadene den 8de og 9de April i de søndre Rorvær 200—600—300, i de øvrige Dage mindre. Ved Marts Maanedes Udgang afreiste nogle saavel Garn- som Linebaade for at deltage i Finmarkfisket.

Den 10de og 14de April afsluttede Garnbaadene og fordelte Besætningerne sig til at fortsætte Fisket efter Paaske med Linebrug, paa dertil svarende Baade. Det til 14de April i Maaneden opfiskede Parti udgjorde 109 500 Torsk.

Det hele opfiskede Parti fra Januar Maanedes Begyndelse til 14de April udgjorde saaledes kun 889 500 Torsk, som er det mindste Udbytte her paa lang Tid har været bekommet.

Efter Paaske, fra 20de til og med 30te April — naar undtages 22de, 23de og 29de April — var daglig Sjøveir. Ved de foregaaede Linetrækninger, navnlig i de søndre og vestre Rorvær, var Fangsten 40—100—60, enkelte Gange op til henimod et Par Hundrede. Partiet i denne Tid udgjorde omkring 10 000, hvoraf en større Del af den saakaldte Skraap-torsk. Leverholdigheden i April 6—700 til 1 Hl.

Fiskepriserne var i Januar—Marts fra 16 til 20 Kroner pr. 100 Fisk og for Leveren fra 16 op til 23 Kroner pr. Hl. I April til 14de, almindelig 18 Kroner pr. 100 og for Leveren 16 til 18 Kroner pr. Hl. Rogn 18 Kroner pr. Tønde.

Af landsaltet Fisk blev i Marts Maaned endel omsat til Kr. 2,15 og 2,50 pr. 20 Kg., senere 2,30. Udbyttet af Fiskepartiet var for Garnbaadene fra 2 500 op til 6 500, jevnligst omkring 4 000 Torsk, for Linebaadene var Fangsten temmelig ujevnt, fra nogle faa Hundrede optil vel 6 000. Det største Udbytte faldt fornemlig paa de større Otringsbaade,

*) D. e. 100 Liter Lever gav resp. 43—45 og 35—40 Liter Damp-Medicintran.

som søgte længst ude og var forholdsvis bedre rustet med Brug. Forøvrigt faldt Fisket forskjelligt, eftersom Bruget, saavel af Garn som Liner, var trukket fra dybt eller grundere Vand.

Foruden Torsk blev, som anført, i den første Tid af Fisket bekommet paa Garnbaadene endel Sei, antagelig ialt omkring 8 000, og paa Linebaadene endel anden Fisk, som Længer, Brosmer, Hyse, Ur, hvoraf en væsentlig Del anvendtes til Almuens egen Fortæring. Af Smaafiskpartiet er antagelig hængt til Handelsvarer et Parti omkring 30 000. Derhos blev paa Liner eller Vadbrug under hele Fisket af og til bekommet endel Kveite, antagelig ialt omkring 80 000 Kg., der solgtes til en Pris af fra 10, 15 til 20 Øre pr. Kg. og blev af Opkøberne islagt og forsendt hovedsagelig til Trondhjem.

Fisket har været drevet af:

94 Garnbaade med Besætning	648 Mand.
282 Linebaade »	— 1 352 —

Tilsammen 376 Baade med Besætning 2 020 Mand.

Garnbaadenes Udbytte	405 000 Torsk,	1 016 Hl. Lever,	549 Tdr. Rogn.
Linebaadenes	— 485 500 —	994 » —	733 » —

Tilsammen Udbytte 889 500 Torsk, 2 010 Hl. Lever, 1 282 Tdr. Rogn.

Dette Udbytte omfatter Fisket til den vanlige Tid 14de April, og afgiver gennemsnitlig paa hver Garnbaad 4 300 Stkr. Fisk og pr. Linebaad 1 720. Efter de under Fisket givne Priser bliver gennemsnitlig 18 Kroner pr. 100 Torsk, 18 Kroner pr. Hl. Lever og 18 Kroner pr. Tønde Rogn, hvorefter det anførte Udbytte kapitaliseret udgjør Kr. 219 366,00, som fordelt paa 2 020 Mand afgiver pr. Mand Kr. 109,00, som er et saare nedslaaende Resultat.

Af det bekomne Fiskeparti var af Fartøi- og Landkøbere saltet 341 500 Torsk, Resten hjeldhængt. Det angivne Leverparti blev paa et Par Hundrede Hl. nær dampet og virket til Medicintran, der udgjorde 750 Tønder. Af Damprier var ialt 26, hvoraf 2 Seilfartøier, som var indrettet dertil.

Foruden Baadene var ogsaa en Fiskedamper Olaf fra Kabelvaag med 6 Fangstbaade og 16 Mand optaget i Fiskebedriften en kort Tid. Den gjorde kun et Par Udreiser og tabte nok endel af Bruget, hvorefter den ogsaa strax afreiste. Den havde paa Bruget ikke almindelige Glaslugler, men Kugler af Zink eller Blik. Disse kunde ikke modstaa Trykket af Sjøen, hvorfor de krympedes sammen og dermed gik Bruget, Iler m. V. tilbunds.

Af Kjøbefartøier var Distriktet iaar besøgt af 17, foruden de 2, som var optaget med Dampning af Tran. Disse Kjøbefartøier, de fleste fra Kristiansund og Bergen, havde en Drægtighed af tilsammen 866 Ton og

en Bemanding af 70 Mand. Ved omkring Midten af Marts var de fleste af disse afreist til Lofoton for at komplettere Last; kun 3 Stykker indehavde herfra paa det nærmeste Last, de øvrige kun en mindre Del. Af Hyrekarle var iaar ialt 230 fra Landets forskjellige Egne, enkelte fra Sverige og Finland. Hyrelønnen var iaar fra 140 op til 180 Kroner for Tiden fra 1ste Januar til 30te Marts; foruden Hyrelønnen, fri Kogmad, Lys og Brænde, hvilke sidste Poster kan ansættes til 15 Kroner.

Sjøveirsdagene under dette Fiske var:

I Januar 15 hele og 3 delvise, i Februar 10 hele og 4 delvise, i Marts 18 hele og 5 delvise, samt April til 14de, 8 hele og 2 delvise og efter Paaske fra 20de til 30te April 5 hele og 2 delvise.

For de Fiskevær med kortere Udror, t. Ex. Nyksund, kunde man tillure sig et og andet Sjøveir mere, naar ikke Strøm var hindrende.

Endel smaa Dampbaade var beskjæftiget med Agntilførsel, dels fersk og for endel med saltet Sild samt i sidste Halvdel af Marts med Lodde. Sildagnet betaltes med 10 Kroner og Loddeagnet med 20 Kroner pr. Tønde. Skjønt man paa Grund af Fisket havde Betænkelighed til Forsyning efter disse Priser, blev dog meget kjøbt; gjennemsnitlig kan beregnes mindst for 50 Kr. pr. Baad — enkelte Baade forbrugte lige op til for Kr. 200,00. Til Agnindkjøbet efter 50 Kr. pr. Baad anvendtes saaledes Kr. 14 100,00.

Med Hensyn til Brugstab, da indskrænkede samme sig til en 40 000 Liner til en Værdi af omkring 1 000 Kroner.

Noget ligefrem Tab af Garnbrug skede iaar ikke, men derimod stor Brugsslitage, idet man for at faa noget Fisk, anvendte en større Brugsmasse og udsatte jevnlig en 3 à 4 Lænker eller Lænkerne forlænget med flere Garn end som nogensinde tidligere har været brugt. Brugs-tabet i saa Henseende er da temmelig betydelig.

Under Sjøveirsdagene forekom jevnlig iaar Veststrøm, der bevirker en koldere Havtemperatur og ved hvilken man siger at have Erfaring for, at Fisken lidet søger op til Fiskepladsene. Om denne eller andre Omstændigheder har havt sin Indflydelse til det mislige Fiske under de givne Sjøveirsdage er vanskelig at sige, sikkert er det, at her iaar ikke er forekommet nogen større Tilgang af Torsken til de vanlige Fiskepladse. I den sidste Halvdel af Februar samt i Marts syntes man formærke i en og anden Fisk Lodde, mulig der langt ude paa Dybet var Loddestimer der hindrede Fiskens Opsig.

Af Ulykkestilfælde under dette Fiske indtraf desværre den 2den Marts et Tilfælde hvorved en Garnbaad under Opseilingen til Rorværet Stø ved et pludselig paakommet Bagslag i Seilet krængedes over, fyldtes og dermed sank tilbunds, da Ballasten i Baaden antagelig var tilfrossen, og saaledes medfulgte Baaden.

Af Besætningen, 7 Mand, forulykkedes 2, de øvrige blev heldigvis bjerget. De forulykkede var fra Sortland.

Den 2den April faldt et af Mandskabet ombord i Jagt Aktiv fra Kristiansund ned fra Krydset øverst i Riggen lige paa Dækket og blev knust, saa han kort efter døde.

Andre Ulykker er ikke forekommet under dette Fiske. — — — —

Sundhedstilstanden under dette Fiske har i sin Almindelighed været god. — — — — —

I Fisket har deltaget:

	Garnbaade.	Linebaade.
Fra Øxnæs Herred . . .	67 med 475 Mand	og 98 med 418 Mand.
» Hadsel — . . .	6 » 42	» 73 » 352 —
» Sortlands — . . .	15 » 105	» 50 » 244 —
» Dverbergs — . . .	6 » 46	» 54 » 266 —
» Andre Herreder*) . . .		9 » 42 —
Tilsammen 94 med 668 Mand og 275 med 1 322 Mand**),		
samt en Fiskedamp med 6 og 16 —		

Samlede Udbytte blir omtrent: 900 000 Skrej, 2 030 Hl. Lever og 1 282 Hl. Rogn.

Af Kjøbefartøier var tilstede 18 Stkr. (el. 17) med en Drægtighed af ialt 877 Tons og ca. 70 Mands Besætning.

Af disse henlaa 9 i Nyksund indenfor Moloen. Denne trange Havn, der samtidig skulde rumme de tilstedeværende ca. 140 Fiskebaade, var derfor meget overfyldt.

*) Tromsø, Malangen, Ibestad, Trondenæs, Kvædfjord og Skjærstad.

**) Efter en anden Opgave 648 Garnmænd og 1 352 Linemænd.

Øxnes, 12te Mai 1897.

L. M. Herness.

Beretning

om Skrejffisket i Bø 1897.

(Afgivet af Lensmanden i Bø).

I. Vinterfisket

Da Veiret i December Maaned indtraf adskilligt rusket blev kun faa Forsøg med Garn gjort. Bruget blev længe staaende og Fangsten som Følge deraf meget liden. Forøvrigt havde man ikke Tro paa, at nogen Fisketyngde var tilstede. Fangsten bestod omtrent udelukkende af lidt Sei. Med Liner var Forsøg ikke gjort.

Ogsaa den første Del af Januar Maaned var Veiret hindrende for Bedriften, saa at man først i Midten af Januar fik trække 2—3 Nætters Garn med Fangst 100—900, almindelig 400, paa natstaaede Garn optil 400, hvoraf Halvparten Sei og Resten Torsk.

Paa Liner var Fangsten 100—600, jevnt 250 Stkr. Torsk pr. Baad.

Fisken viste sig at være betydelig federe iaar end foregaaende Aar, saa man haabede paa et godt Garnfiske, der efter de gjorte Erfaringer skal for en stor Del afhænge af Fiskens Holdighed.

Veiret holdt sig særdeles gunstigt for Bedriften hele Vinteren udover; men Fisket vilde ikke slaa godt til.

Fangsten var høist ujevn for de fleste Vær, især for Distriktets største Vær Hovden og Nykevaag, hvorimod for Aasanfjorden og Strømsjøen var det adskilligt bedre. For Værene Skaarvaag, der pleier at være et aarvist Fiskevær, og for Fjærvold, Svinø og Værø blev Fisket rent misligt.

Leverholdigheden var fra Begyndelsen 250—300 Stkr. Torsk paa 1 Hl. Lever, men tog af udover Vinteren, saaledes var Leverholdigheden ved Udgangen af Marts Maaned 400 pr. Hl.

Den 16de Januar var ankommet til Værene 98 Garnbaade, 66 Linebaade, 5 Kjøbefartøier og 14 Trandamperier.

Flere Baade deltog ikke i Fisket.

Priserne begyndte med 15—20 Kr. pr. Hundrede Fisk og for Leveren 16—20 Øre Literen, men faldt senere til 16—18 Kr. for Torsk og 15—17, delvis 12 Øre pr. Liter Lever. Rognen betales med 17 Kr. pr. Hl. Tranholdighed opgaves til 45 %.

Vinterfisket sluttede den 10de April med opfisket Torskparti, stort 700 000 Stkr., hvoraf saltet 140 000, medens Resten var hængt Lever i raa Tilvirkning 500 Hl., Rogn 1050 og Medicintran 570 Hl.

Da Partiet og Priserne paa Produkterne var saameget lavere iaar end foregaaende Aar, blev Nettoudbyttet gennemgaaende lidet.

Tabet af Redskaber var paa Grund af det vedvarende rolige Veir ubetydeligt.

Værdien af det tabte Garnbrug anslaaes til Kr. 1 600

»	-	»	»	Linebrug	»	-	»	1 200
»	-	»	»	Agnforbruget	»	-	»	5 300
»	-	»	»	Slitage paa Garnbruget	»	-	»	3 000
»	-	»	»	Linebruget	»	-	»	1 100.

Efterstaaende Tabel viser, hvad der var opfisket ved hver Uges Slutning, samt Partiet af Lever, Medicintran og Rogn.

Ugen som endte den.	Fisk.		Lever.	M.-Tran.	Rogn.	Anmerkning.
	Ialt Stkr.	Af Partiet saltet.				
16/1—97	50 000	6 000	140	20	»	
23/1 - »	70 000	10 000	156	45	»	
30/1 — »	182 000	52 000	214	173	175	
6/2 — »	280 000	61 000	294	258	215	
13/2 — »	335 000	72 000	320	308	295	Det opgivne Parti
20/2 — »	375 000	79 000	336	348	375	Lever er det, som
27/2 — »	405 000	85 000	346	378	435	er tilvirket i raa
6/3 — »	470 000	98 000	354	443	580	Tilstand, medens
13/3 — »	535 000	104 000	360	493	730	det til Medicin-
20/3 — »	580 000	110 000	420	505	820	tran benyttede
27/3 — »	645 000	122 000	430	554	980	Parti ikke er med-
3/4 — »	685 000	135 000	485	564	1 050	regnet.
10/4 — »	700 000	140 000	500	570	1 050	

Værdien af det opfiskede Parti 700 000 iberegnet Lever og Rogn ansættes til gennemsnitlig 25 Kr. pr. 100 og udgjør altsaa Kr. 175 000, som hovedsagelig falder paa dette Distrikt.

Antallet af Baade og Mænd samt det opfiskede Parti i de forskellige Vær viser efterstaaende Tabel:

Fiskevær.	Garnbr.	Linebr.	Mand med Garnbr.	Mand med Linebr.	Opfisket.	Anmerkning.
Udskaar . . .	2	»	14	»	9 000	
Govig	3	»	21	»	13 000	
Hovden . . .	18	33	130	160	207 000	
Nykvaag . . .	12	20	88	90	130 000	
Sandvig . . .	5	»	35	»	27 000	
Gustad . . .	8	»	56	»	54 000	
Aasan	6	»	42	»	30 000	
Strømsjø . . .	20	»	148	»	130 000	
Skarvaag . . .	6	10	42	50	34 000	
Fjærvold . . .	3	»	21	»	8 000	
Svinø	4	»	28	»	16 000	
Gimstad . . .	5	»	35	»	17 000	
Nakling . . .	2	3	14	12	10 000	
Waagen . . .	1	»	7	»	4 500	
Skjerindstad .	1	»	7	»	4 500	
Lilleø	2	»	14	»	6 000	
	98	66	702	312	700 000	

Af Partiet 700 000 falder 473 000 paa Garnfiskerne og 227 000 paa Linefiskerne.

Lod pr. Garnfisker gennemsnitlig Kr. 171,00

» » Linefisker — » 180,00

Af Kjøbefartøier var tilstede 5 med en samlet Drægtighed af 210 Tons og 23 Mands Besætning.

Tilstede ialt 18 Trandamperier.

Under Fisket omkom 6 Mand for Fiskeværet Hovden.

II. Vaarfisket eller Skraapfisket.

Da Skraap ikke var at formerke tidligere og Veiret var gunstigt varede Vinterfisket over den sædvanlige Tid, nemlig til 10de April.

Skraapfisket begyndte den 12te April med et Baadantal af 250, der den 24de April var øget til 450.

Fisket begyndte med særdeles lovende Udsigter. Veiret var meget godt.

Tilførselen af godt og tilstrækkeligt Agn var regelmæssig. I Begyndelsen var største Fisketyngden for Lille Gaukværø, men senere foregik det bedste Fiske for Stene—Maarsund—Lokø. Der fiskedes til dels godt helt til Guvaag i Eidsfjorden.

Fangsten paa natstaaede Liner var forskjellig og meget ujevn, fra 20—260, almindelig 80

Den Fisketyngde, som var tilstede paa Bøfjorden, stødte ikke, som ellers, under Værø, hvorfor det gode Fiske, som man der haabede paa, slog aldeles feil.

Prisen pr. 100 begyndte med 15 Kr., men uagtet, at kun 2 Kjøbefartøier var tilstede, steg den til 17 Kr.

Opkjøberne var hovedsagelig Distriktets Handelsmænd.

For Leveren betaltes 9—15 Øre Literen.

De 2 Kjøbefartøiers Drægtighed udgjorde 80 Tons og en samlet Besætning af 7 Mand.

I Fisket deltog 1575 Mand.

Det fiskede Parti Skraap udgjorde 400 000, hvoraf saltet 20 000. Lever 660 Hl.

Værdien af Partiet ansættes til Kr. 80 000.

Den gennemsnitlige Lod pr. Mand

udgjorde Brutto Kr. 51,00

Agnforbruget ansættes til en Værdi af . . . » 28 000,00

Redskabstab og Slitage paa Redskaberne . . . » 3 000,00

Det samlede Parti udgjorde for Vinter- og Vaarfisket 1 100 000, hvoraf saltet 160 000, medens Resten er hængt her i Distriktet, dels af Opkjøberne og dels af Fiskerne selv.

Leverpartiet 1 160, Rogn 1 050 og Medicintran 570 Hl.

Under Vaarfisket forulykkede Ingen.

Skraapfisket sluttedes 15de Mai.

Sundhedstilstanden var under hele Fisket upaaklagelig.

Bø Lensmandsbestilling den 15de Juni 1897.

K. M. Christensen,
Adj.

Beretning

om Skrejfiskeriet i Gimsø 1897.

(Afgivet af Lensmanden i Gimsø).

Allerede ved Nytaarstider begyndte Fiskerne at indfinde sig ved Værene, men blev Redskaber først satte den 4de Januar. Fisket vedvarede til 14de April, da næsten alle Baade havde forladt Værene. I Fisket deltog ialt 104 Baade med en samlet Besætning af 631 Mand, af hvilke en stor Del dog fra Midten af Marts og udover paa Grund af det mislige Fiske her flyttede til Indersiden. Af Baadlagene vare 53 med en samlet Besætning af 311 Mand hjemhørende i Gimsø, 25 med 144 Mand i Hadsel, 15 med 103 Mand i Valberg, 10 med 68 Mand i Borge, og 1 med 5 Mand i Vaagan; 35 vare Garnbaade med 246 Mands Besætning og 69 vare Linebaade med 385 Mand.

I Udbytte er Fisket at anse som meget mislykket, saa meget mere som der i Aar herskede usædvanligt godt Veir i Fisketiden. Det samlede opfiskede Kvantum antages at udgjøre 160 000 Stkr. Skrej, samtlige hængt, hvortil kommer ca. 5 000 Sei, 160 Hl. Rogn og 450 Hl. Lever. Af den sidste antages 270 Hl. at være dampet til 90 Hl. Medicintran. Saavel Fisk som Lever vare i Aar adskillig federe end forrige Aar. Fisket var jevnt daarligt hele Fisketiden, uden nogen Gang at vise Spor eller Mærker til større Fisketyngde nær Land.

Intet Redskabstab er forekommet.

Sundhedstilstanden var meget god.

Almuens Forhold og Orden var exemplarisk. Ingen Bøder for Overtrædelse af Fiskerilovgivningen forelagdes.

Intet Kjøbefartøi var tilstede.

Under Opkrydsning til Hovsund den 11te Februar omkom 2 Mand ved, at en Otring kantrede under en Rosse.

Klagerne over Værenes Opgrunding gjentager sig med stadig større Kraft og tør man haabe, at der fra det Offentliges Side snarlig vil blive

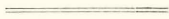
søgt at raade Bod paa saavidt muligt de værste Ulemper, særlig gjælder dette for Fiskeværet Hovsund, der ved Opmudring og Moloanlæg sikkerlig vil kunne afgive Havn for 100 Baade, medens nu kun 40 à 50 knapt finde Plads der.

Opgave over Fiskernes Antal og Udbytte ved de forskjellige Vær sees af følgende Tabel.

Fiskeværene.	Antal Baade.	Antal Mand.	Udbytte.			Anmærkninger.
			Fisk.	Lever.	Rogn.	
Vikerø	22	156	26 000	HI. 70	HI. 26	ca. 5 000 Sei.
Hovsund	45	262	70 000	200	70	
Laukvik	37	213	64 000	180	64	
	104	631	160 000	450	160	

Gimsø Lensmandsbestilling den 15de April 1897.

Edv. Roll.

Beretning

om Skrejffiskeriet i Borge 1897.

(Afgivet af Lensmanden i Borge).

Hr. Amtmanden i Nordland.

Angaaende det i forrige Maaned afsluttede Vinterfiske for Borge har jeg herved at indberette:

Som vanlig begyndte endel Baade Fisket allerede i Midten af December, foreløbig til Fangst af Sei. Mellem Jul og Nytaar hindredes Bedriften fuldstændig af Storm, saa ingen havde da Brug ude. I de første Dage af Januar samledes i Værene samtlige Baade fra Borge; ligesom der snart ogsaa kom 3 Baade fra Valberg. Senere kom 7 Baade fra andre Distrikter, nemlig: 1 fra Hadsel, 1 fra Ofoten og 5 fra Skjærstad. Det samlede Baadantal blev derved 125, hvoraf kun 3 Linebaade, Resten Garnbaade. Besætningen udgjorde 833 Mand, der drev Sjøen, samt 116 Kokgutter. Af de førstnævnte var 117 Leiekarle og 25 Halvløtsmænd, altsaa 691 Selvløtsmænd, hvortil ogsaa er regnet unge Personer, der er hjemme hos sine Forældre og ror Fiske for disse.

Seifisket i December gav yderst lidet Udbytte. Derimod fik man adskillig Sei sammen med Torsken i hele Januar og en god Del af Februar, saa Udbyttet i det hele udgjør 110 000 Stkr., hvoraf kun 1 000 er saltet, alt det øvrige hængt.

For Torsk var det omtr. svart til henimod Midten af Januar, da enkelte begyndte at faa lidt paa meget dybt Vand. Nogen nævneværdig Tyngde kom her ikke, saa det gik temmelig smaat med Fangsten hele Vinteren, tiltrods for, at Veiret var usædvanlig roligt, saa man i Regelen havde Sjøveir flere Dage i hver Uge og enkelte Uger daglig. Det bedste Fiske foregik i Marts.

I Begyndelsen af April blev det saa smaat, at flere Baade sluttede.

Efterhaanden sluttede flere, saa det var kun nogle faa, der holdt ved lige til 14de April, da de sidste sluttede.

Ved Optællingen viste det opfiskede Kvantum Torsk sig at udgjøre 412 000, hvoraf 12 000 er Ssaltet, alt det øvrige hængt. Rognpartiet udgjør 500 Tønder eller 580 Hl., Damptranpartiet 400 Tønder eller 464 Hektoliter. Til den dampede Tran er medgaaet 990 Hl. Lever, saa det samlede Leverkvantum er 1 490 Hl., derunder indbefattet Seileveren. Pr. Baad udgjør Fangsten gennemsnitlig 880 Stkr. Sei og 3 300 Stkr. Torsk med tilsvarende Lever og Rogn.

I Fisketiden foregik næsten intet Salg af Fisk. Her var ingen Fartoier, men derimod flere Kjøbere paa Land; men paa Grund af det daarlige Fiske og de lave Priser i Forhold til forrige Aars blev næsten ingen Fisk solgt. Trandamperier var i Virksomhed i alle Vær, og da Leverpriserne var forholdsvis gode, blev den meste Lever solgt til Dampning. Prisen paa fersk Fisk (Torsk) var 18 Kroner pr. 100. Senere er endel hjeldhængt solgt til samme Pris. Leverprisen var i Begyndelsen 18—20 Øre pr. Liter for Torskelever og 11—15 for Seilever. Senere gik den efterhaanden ned til 14 Øre for Torskelever og betydelig derunder for Seilever. Rognen er solgt for Kr. 16,00 — eller fraregnes Salt og Træ — for Kr. 14,00 pr. Tønde. Værdien af 100 Torsk med Lever og Rogn kan anslaaes til Kr. 23,75 og af 100 Sei med Lever til Kr. 9,75. Fiskets Totaludbytte blir saaledes Kr. 108 575,00 og Gjennemsnitslotten pr. Mand, naar Baadenes og Kokgutternes Lotter fraregnes, Kr. 113,00, dog noget mere for dem, som har fuld Lot, idet endel unge Gutter og gamle Mænd har kun $\frac{1}{2}$ eller $\frac{2}{3}$ Lot. Omtrent en Trediepart af Distriktets Fiskere var en Tid i Marts og April paa Indresiden og erholdt da desuden endel Fisk der.

Tabet af Fiskeredskaber var ubetydeligt for de allerfleste.

Intet Menneskeliv gik tabt grundet Fiskebedriften.

Sundhedstilstanden var særdeles god.

Borge Lensmandsbestilling den 31te Mai 1897.

Ærbødigst

O. K. Olsen.

Beretning

om Skrejfisket i Værø og Røst 1897.

(Afgiven af Lensmanden i Værø og Røst).

A. Røstfisket.

Fisket tog sin Begyndelse dermed, at 3 Baade af Indbyggerne satte sine Garn den 8de Januar, og blev disse trukne den 12te med Udbytte fra 100—500 Fisk. Natstaaede Liner blev trukne den 15de Januar med Fangst fra 16—35.

De fremmede Fiskere ankom til Røst fra den 20de til den 25de Januar, saa det samlede Baadantal var nævnte Dag 139, hvoraf 107 Garnbaade og 32 Linebaade. Ved de Trækninger, som blev gjort sidst i Januar, viste det sig, at endnu kun en ringe Fiskemængde var kommen under Kysten, og Udbyttet af de daglige Trækninger var ringe, dog bedst paa Garn.

I Februar bedredes Fisket noget, baade for Garn og Liner, og da Veiret i Marts Maaned var meget gunstigt, blev Udbyttet bra, skjønt noget ujevnt paa Baadene.

Fra først af dreves Fisket iaar som tidligere Aar udelukkende paa Ytresiden af Røst til Midten af Marts Maaned, da enkelte Baade satte en Lænke paa Indresiden, og i den sidste Halvdel af Marts dreves Fisket med Garn paa begge Sider af Røst.

I de sidste Dage af Marts flyttede Linebaadene ogsaa paa Indresiden, og da Fisket i Begyndelsen af April tog aldeles slut paa Ytresiden, dreves Fisket fra den Tid næsten udelukkende paa Indresiden til Skrejfiskets Slutning. Fra 8de til 17de April tog Fisket for Garn et Opsving, medens det for Linebaadenes Vedkommende blev saa godt som intet Udbytte, da de kun delvis fik Brug af Sjøen, grundet den store Garn-

masse paa en liden Del af Fiskehavet. Efter den 17de April tog Fisket for Garn brat af, saa det til den 24de ansaaes for afsluttet. For Liner derimod fiskedes ret godt i den Tid, da Fisken stod oppe i Sjøen en Stund, før den forlod Fiskepladsen. Paa Indresiden stod Fisken iaar meget længere Øst og ind paa Havet end noget tidligere Aar. Fra den 26de April begyndte Linebaadene at fiske paa Ytresiden igjen og fiskedes godt til Udgangen af April, dog bestod Fangsten hovedsagelig af Lange.

Redskabstabet for Røst var ogsaa iaar betydeligt, navnlig paa Grund af de vanskelige Strømforholde.

Skreien var iaar fed og fyldig; Leverholdigheden var ved Fiskets Begyndelse 350—400 Stkr. Lever pr. Hektoliter.

7 Trandamperier var under Fisket i Virksomhed. I Røstfisket deltog ialt 114 Garnbaade med 704 Mand samt 54 Linebaade med 220 Mand, hvorhos der var tilstede ialt 15 Kjøbefarteier.

Det opfiskede Parti udgjorde 1 100 000 Skrej, hvoraf saltet 350 000, 2 500 Hektoliter Lever, hvoraf 796 Hl. Medicintran, 1 660 Hl. Rogn.

Gjennemsniitsprisernevar for Torsk Kr. 16,00 pr. Hundrede, for Lever 17,00 pr. Hl., for Rogn 16,00 pr. Hl. og for Hoder 0,25 pr. Hundrede, hvorefter den samlede Værdi af Fisket er beregnet til 247 810 Kroner, hvilket giver en Bruttolod pr. Mand: for Garnfiskerne ca. Kr. 350,00 og for Linefiskerne ca. Kr. 170,00.

For Garnbaadene kan Udbyttet betegnes som et Middelsaar, medens det for Linebaadene var under dette.

B. Værøfisket.

Efterat nogle faa Linesætninger var trukket fra medio Januar og udover til 7de Februar med et ujevnt og høist tarveligt Udbytte, blev Veiret, som hidtil i væsentlig Grad havde været hinderlig for Bedriften, roligere, og fiskedes der nu en 14 Dages Tid nogenlunde bra, omend ujevnt, saavel paa Indresiden som Ydersiden.

Fra medio Februar blev imidlertid Veiret igjen stormende og først fra den 6te Marts kan Fisket siges begyndt for Alvor. Udbyttet vedblev dog fremdeles at være høist ujevnt den hele Tid lige til Fiskets Slutning ved Udgangen af April, men var Bedriften begunstiget af godt Veir, saa det samlede Udbytte blev over al Forventning.

Det bedste Fiske foregik paa Indresiden i Ugen 20de—24de April; flere Baade var i denne Tid overlastede.

Med Garn blev der som vanligt gjort enkelte Forsøg saavel paa Indresiden som Ydersiden, men der blev ikke nogen nævneværdig Fangst gjort, omend Garnfisket iaar var bedre end tidligere.

Som Følge af Veirligets Hinderlighed for Bedriften den haardbareste Del af Vinteren var Redskabstabet iaar betydelig mindre end foregaaende Aar.

Den fremmede Almue begyndte at ankomme allerede den 7de Januar; den 25de s. M. var tilstede 157 Baade med 719 Mand. Baadantallet øgedes imidlertid efter Haanden og særlig i April Maaned ved Tilflytninger fra Lofotværene til 177 Baade med en Besætning af 808 Mand.

Fisket vedvarede til Udgangen af April, idet de fremmede Fiskere begyndte at afreise i Slutten af Maaned.

Under Fisket var intet Kjøbefartoi tilstede, hvorimod etpar fremmede Spekulanter ligesom Stedets Handelsmænd købte Fiskeprodukter. 5 Trandamperier var i Virksomhed.

Skrejen var ogsaa iaar fed og ansattes Leverholdigheden fra Fiskets Begyndelse til 400 pr. Hektoliter.

Det opfiskede Parti for Værø udgjorde 730 000 Skrej, hvoraf saltet 20 000, 1 150 Hl. Lever, hvoraf fordampet 440 Hl. Medicintran, samt 710 Hl. Rogn.

Gjennemsnitspriserne var for sløiet Torsk pr. Hundrede Kr. 17,50, for Lever pr. Hl. 15,00 og for Rogn 16,00 pr. Hektoliter.

Værdien af Værøfisket er beregnet til Kr. 154 535, hvilket pr. Mand giver en Bruttolod af ca. 190 Kroner.

Det samlede Udbytte maa saaledes betegnes som et knapt Middelsaar.

I Overensstemmelse med det ærede Amts Bestemmelse traadte det i Henhold til Kgl. Resolution af 21de Februar 1885 anordnede ekstraordinære Opsyn i Kraft fra 1ste April og vedvarede til Udgangen af April.

Ved Opsynets Ophør ansaaes Fisket afsluttet, og var samtlige fremmede Fiskere da færdige til Hjemreise.

Som Overopsynsbetjent med Station i Røstnæsvaag var antaget Undertegnede og som Opsynsbetjent paa Røst med Station paa Glen Assistent K. L. Leknæs.

Som Rørskarle fungerede paa Værø Andreas Hanssen Høiforslet af Beieren og Johan Nordhus af Bardo. Under Sidstnævntes kortere Fravær paa Røst i Egenskab af Stævnevidne fungerede Haakon Andreassen Høiforslet.

Før Opsynets Ikrafttræden forelagdes 2 Bøder for Overtrædelse af Lov 18de Mai 1860 § 7 og 5 Bøder for Overtrædelse af samme Lovs § 6, hvorhos 2 Personer anmeldtes for Føgden for ulovlig Handel og 1 for ulovlig Brændevinshandel.

Under Opsynets Virksomhed forelagdes 3 Bøder for Overtrædelse af Lov 23de Mai 1857 § 6, 1 for Overtrædelse af samme Lovs § 12 og 15 for Overtrædelse af samme Lovs § 6 samt § 25 i Lov 24de Juli 1894.

12 Personer dikteredes derhos Bøder for ulovlig Handel, medens Anmeldelse blev indgivet til Fogden over 2 Personer for ulovlig Brændevinshandel, ligesom 2 andre senere er anmeldt for lignende Forseelse, begaaet under Fisket.

Forsaavidt vedkommende Forelæg ikke er vedtagne, er disse over- sendte Fogden i Lofoten og Vesteraalen til Behandling.

Bortset fra, at endel Ungdom paa Røst gjentagende Gange under Fisket gjorde sig skyldig i Rolighedsforstyrrelse, tildels i beruset Til- stand, var Ordenen idetheletaget god.

Sundhedsforholdene var under hele Fisket gode.

Intet Ulykkestilfælde indtraf under Fisket.

V æ r ø den 24de Juni 1897.

Ærbødigst

Rønning.

Beretning

om Skrejfisket i Vigten 1897.

(Afgivet af Opsynsbetjenten ved Gjæslingfisket).

Herved har jeg den Ære at afgive Indberetning om Skrejfisket i Vikten i 1897.

Det anordnede Fiskeriopsyn har ved undertegnede Opsynsbetjent og en beskikket Assistent, været i Virksomhed fra 15de Februar til 20de April.

Ved Opsynets Ikrafttræden var ingen fremmede Fiskere ankommet til Gjæslingerne; til Ytterværene nogle faa. Veiret havde i nogen Tid forud været noksaa uroligt, og vedblev at være temmelig stormfuldt under hele Fisket; specielt var sydøstlige Storme meget herskende. I de sidste Dage af Februar blev i Gjæslingerne enkelte Fangstforsøg gjort, men med lidet eller intet Udbytte. De første Dage af Marts kom Størstedelen af Fiskerne til Værene, og Driften begyndte i Gjæslingerne med spredte Forsøg fra lige ved Land til vestligste almindelige Fiskegrund, men fremdeles og overalt ingen Fangst. Driften dersteds endte med, at i Ugen fra 15de til 20de Marts forlod alle Fiskere Gjæslingerne, efter tilsammen at have opfisket ca. 3000 Fisk, der ogsaa blev det endelige Parti for Gjæslingernes Vedkommende; et Kvantum saa lidet, at det neppe har sin Lige i den sidste Menneskealder.

I Ytterværene, hvortil samtlige Gjæslingfiskere efterhaanden flyttede, var paa Grund af Stormveir intet Fangstforsøg gjort før den 15de Marts, da Redskaber blev trukne med særdeles jevn god Fangst baade paa Liner og Garn. Fra den Tid blev Veiret noget rimeligere, skjønt fremdeles betydelig hindrende for Driften; almindeligt kun 2 og 3 Sjøveirs-dage i Ugen. Fangsten var imidlertid jevnt god, tildels endog rig. Det viste sig, at Fisk i rigelig Mængde var tilstede langs hele «Bakken» fra sydvest for Søro til langt nordenfor Skjærvær. Den holdt sig ved de almindelige Fiskegrunde udenfor Skjærgaarden og søgte ikke ind i

«Raasene». En betydelig Mængde Storsild antoges at staa under Kysten og tjente Skreien til Aate. Fordelen ved, at Fisken holdt sig jevnt fordelt over en saa betydelig stor Havstrækning, var mærkbar, baade paa Fangsten og paa forholdsvis mindre Sammenvikling og Tab af Redskaber.

Fisket holdt sig jevnt godt til 8de April, senere ujevnt aftagende; enkeltvis særdeles god Fangst paa Garn lige til Paaske, da Størstedelen af Fiskerne sluttede og reiste hjem. Ogsaa den 18de og 19de April blev for Sørø og Skjærvær overstaaede Garn trukne med delvis god Fangst. Garnfisket slog idetheletaget bedst til, idet Fangsten pr. Baad i enkelte Træk ikke sjelden gik op til 6 à 12 Hundrede. Totaludbyttet i Fangst blev temmelig nær Middeltallet for de sidste 10 Aar, og Gjennemsnitslod pr. Mand endog lidt over, idet et forholdsvis lidet Antal Fiskere deltog.

I hele Opsynsdistriktet har været i Drift 235 Baade og i Fiskeriet deltaget 1 000 Mand. 10 Kjøbefartøier, med Besætning tilsammen 26 Mand. Desuden var med Fiskeexpeditions- og Handelsforretninger paa Land i Fiskeværene beskjæftiget 20; altsaa ialt samlet og beskjæftiget med Fisket 1 046 Mand.

Det opfiskede Kvantum og Udbyttet i Penger, beregnet efter Gjennemsni-
tspriserne for de forskellige Produkter i fersk Tilstand, er:

510 000 Fisk	à Gjennemsni- tspris pr. 100	Kr. 14,00 =	Kr. 71 400,00
860 Hl. Lever	à —	pr. 1 Hl. » 12,00 =	» 10 320,00
400 » Rogn	à —	pr. 1 » » 7,00 =	» 2 800,00
110 000 solgte Fiskehoveder	à Gjpr. pr. 100	» 0,30 =	» 330,00

Tilsammen = Kr. 84 850,00,

der fordelt paa de i Fisket deltagende Fiskere giver som Gjennemsni-
tslod Kr. 84,85.

Af Leverpartiet er dampkogt 405 Hl. og deraf udvundet 150 Tdr. Medicintran.

Det gjennemsnitlige Parti af Viktenfisket de sidste 10 Aar er 530 000; Gjennemsni-
tslod i Penger samme Tidsrum Kr. 84,30.

Der er ved Ulykkeshændelser paa Sjøen under Fisket intet Menneske-
liv gaaet tabt.

Bjergede Fiskeredskaber, som under Fisket er afleveret til Opsynet, er for Størstedelen gjenkjendt og afhentet af vedkommende Eiere; over det uafhentede, der af Opsynet er bragt til Opbevaring i Hans Jonassens Sjøhus paa Sørgjæslingen, er Opgave d. D. sendt Lensmanden i Nærø og Vikten.

Twistigheder mellem Fiskere under Fisket er ved Opsynets Mellem-
komst — forsaavidt saadan er paakaldt — bleven bilagt i Mindelighed. Ingen er angivet eller anmeldt for Lovovertrædelse.

Heisning af Signalflag samt Udlevering af Baadmærker er som vanligt udført af dertil af Opsynsbetjenten antagne Personer, som derfor er udbetalt sædvanlig Godtgjørelse.

Regelmæssig én Gang hver Uge i Fisketiden er gennem Rørvik Telegrafstation sendt Opslagstelegram om Fisket til 6 forskellige Op-tagelsesstationer, og derhos samtidig en skriftlig Rapport til Fogden.

Opsynsstationen Sørgjæslingen den 20de April 1897.

K. Sund,
Opsynsbetjent.

Beretning

om Skrejfisket i Nordmøre 1897.

(Afgivet af Fogden i Nordmøre).

Hr. Amtmanden i Romsdals Amt.

Angaaende Skrejfisket Vaaren 1897 giver jeg herved den Ære at indberette.

Fisket paabegyndtes omkring 6te Februar og vedblev til medio April. Dybsagnfisket, som i Regelen foregaar i Slutningen af Marts og Begyndelsen af April, gik tabt paa Grund af Uveir. Det hovedsageligste Fiske foregik:

I Edø (Smø lens Distrikt) fra 1ste Marts til 13de April, i Kvernes Distrikt i Marts Maaned. Udrorsdagene fra Smø len 29, Kvernes 31.

Der blev opfisket:

I Edø (Smø lens Distrikt):

med Garn	201 000 Fisk
» Line	720 000 —
» Snøre	187 000 —

eller af 577 Baade med 2 134 Mands

Besætning	—————	1 108 000 Fisk
---------------------	-------	----------------

mod 929 300 i 1896.

I Kvernes Distrikt og Kristiansund:

med Garn	182 107 Fisk
» Line	1 475 100 —
» Snøre	2 400 —

eller af 259 Baade med 1 530 Mands

Besætning	—————	1 659 607 —
---------------------	-------	-------------

2 767 607 Fisk

mod 2 505 000 i 1896.

Hvert Hundrede usløiet Fisk betaltes gjennemsnitlig i Edø med Kr. 16,87, i Kernes med Kr. 24,20.

Det opfiskedes Værdi er:

i Edø (Smødens Distrikt)	Kr. 227 665,76
i Kvernes og Kristiansund	» 331 206,51

eller i Fogderiet Kr. 558 872,27

mod Kr. 610 335,46 i 1896.

Heraf er beregnet Udbytte af:

	Lever.	Rogn.
I Edø. . . .	1 682 Hl.	1 210 Hl.
- Kvernes	2 051 »	2 081 »
	<hr/>	<hr/>
	3 733 Hl.	3 291 Hl.

- Af Værdi Kr. 47 602,86 og Kr. 47 949,30.

4 Mand omkom ved Ulykkeshændelser under Fisket.

Nordmøre Fogedembede, 15de November 1897.

N. Koren.

=====

Beret

om Skrejffisket i Roms

(Efter Sammendrag af de statistiske

Herred.	I. Angaaende Deltagelsen i Fisket.													
	A. Fiskere.						B. Baade, Skøiter og Dampskibe:							
	Samlet Antal Fiskere.	Heraf benyttede:					Antal Baade.	Antal Skøiter.	Antal Dampskibe.	Heraf udrustede:				
		Alene Garn.	Alene Line.	Alene Snøre.	Garn og andre Redskaber.	Line og Snøre.				Alene med Garn.	Alene med Line.	Alene med Snøre.	Med Garn og andre Redskaber.	Med Line og Snøre.
Akerø	226	226	—	—	—	—	30	—	—	30	—	—	—	—
Sandø	544	524	20	—	—	—	76	—	2	76	2	—	—	—
Frøenen	411	—	107	—	304	—	61	4	—	—	16	—	49	—
Bud	712	164	206	—	93	249	110	12	—	25	35	—	15	47
Tilsammen . . .	1 893	914	333	—	397	249	277	16	2	131	53	—	64	47

ning

dals Fogderi 1897.

Opgaver ved Fogden i Romsdal).

II. Ang. Udbyttet af Fisket (Kvantum).							III. Gjennemsnitspriser.				Totalsum.	Kjøbefartøier.	Tabte Menneskeliv.
Ialt Stykker Torsk.	Heraf:			Lever i Hektoliter.	Rogn i Hektoliter.	Solgte Torskehoveder.	Pr. 100 Stkr. sløiet Torsk.	Pr. Hl. Lever.	Pr. Hl. Rogn.	Pr. 100 Stkr. Hoveder.			
	Med Garn.	Med Line.	Med Snøre.										
162 000	162 000	—	—	282	187	143 000	Kr. 17,00	Kr. 16,00	Kr. 14,00	Kr. 0,60	35 535	1	—
288 700	249 700	39 000	—	642	334	200 000	17,00	17,00	14,00	0,60	65 869	1	—
350 000	100 000	250 000	—	600	570	350 000	16,40	14,00	12,85	0,60	75 250	1	—
611 900	152 500	409 400	50 000	853	578	400 000	21,30	16,00	18,00	0,60	133 375	1	—
1 412 600	664 200	698 400	50 000	2 377	1 669	1 093 000	—	—	—	—	310 029	4	—

Beretning

om Skrejfishket paa Søndmøre 1897.

(Afgivet af Byfogden i Aalesund).

Til
Romsdals Amt.

I Anledning indeværende Aars Vaartorskefiske for Søndmøre giver jeg mig den Ære at indberette:

Stormende Veir forhindrede totalt Fisket helt til Begyndelsen af Marts Maaned. Da indtraadte Godveir, der med enkelte smaa Afbrydelser varede til henimod Udgangen af Maaneden, da nordlige Storme med Sneykke indtraf, hvorved Fisket blev fuldstændig afbrudt og afsluttet. I Løbet af knapt en Maaned opfiskedes saaledes det betydelige Kvantum af ca. 5,7 Million, et Udbytte, der i Betragtning af den korte Tid og den noget aftagende Deltagelse mod de tidligere Aars, maa ansees som særdeles tilfredsstillende, og var Udbyttet jevnt fordelt over samtlige Distrikter, medens i de nærmest foregaaende Aar de sydligste Distrikter har været forholdsvis underlegne.

I Fisket deltog med Udbytte som følger:

Distrikter.	Damp- baade.	Skøiter.	Garn- baade.	Line- baade.	Dybs- agnbaade.	Besæt- ning.	Torsk.	Rogn.	Lever.
							Stk.	Hl.	Hl.
Sandø	»	»	84	32	»	654	218 800	250	344
Herø	»	3	93	64	67	1 247	772 000	1 300	1 353
Ulfstein	»	20	49	4	»	557	579 800	963	1 064
Borgund	1	18	39	60	23	831	630 000	920	1 020
Aalesund	9	136	»	20	»	1 483	1 920 000	1 740	2 808
Vigerø	»	18	24	97	25	937	778 600	1 192	1 321
Ulla	»	4	104	18	2	846	798 000	980	1 260
Tils.	10	199	393	295	117	6 555	5 697 200	7 345	9 170

Af foranstaaende Leverkvantum var der ved Fiskets Slutning tilvirket 3 289 Hl. Medicintran. Fiskens Kvalitet var iaar betydelig bedre end de nærmest foregaaende Aar.

Sammenligner man foran opgivne Antal Fartøier, Baade og Besætning med de nærmest foregaaende Aars, viser det sig, at Deltagelsen er gaaet tilbage, specielt i det sidste Aar. Især er Antallet af Dybsagnbaade stærkt aftaget, hvorimod Linebaadene viser nogen Tilgang. Tilbagegangen maa nærmest betragtes som en Følge af de sidste Aars magre Udbytte, specielt for de sydligste Distrikter, hvorefter den fjernereboende, jordbrugende Befolkning tildels har trukket sig tilbage fra Driften som ikke regningssvarende. Af en statistisk Sammenligning synes tillige at fremgaa, at der er en Overgang fra Garn- og Dybsagnsdriften, specielt den sidste, til Linebrug som mere indbringende, og har ogsaa Garnbaadene under sidste Fiske i Regelen været udrustede med Liner. Dette sidste har ogsaa en naturlig Fordel for det første Slags Drift i den mindre kostbare Udrustning med deraf følgende mindre Risiko for Fiskerne, ligesom det maa antages ogsaa at have et Fortrin i den lettere Driftsmaade. Af Opsynsbetjentenes Indberetninger sees det, at Linefisket har givet det jevneste og bedste Udbytte. Opsynsbetjenten i Herø udtaler saaledes, at Udbyttet der gjennemgaaende maa siges at være meget godt for Line- og Garnbaadenes Vedkommende, idet disse har fra 2 000 til 8 000 eller gjennemsnitlig ca. 3 800 pr. Baad, medens Dybsagnbaadene kun har gjennemsnitlig ca. 2 200 pr. Baad, og at Udbyttet for Linebaadenes Vedkommende vilde have været endnu betydelig bedre, forsaavidt der havde været tilstrækkelig Adgang til Agn.

Jeg skal i denne Forbindelse ikke unnlade at bemærke, at Aalesunds Fiskerforening nu har under Opførelse en Fryseribygning med Ishus, der agtes anvendt som Pakhus for Is til Isning af Ferskfisk for Export samt som Fryserum for Agn. Ved dette Foretagende vil man i Fremtiden forhaabentlig i større Udstrækning kunne hindre, at tilførte Agnpartier ved indtrædende Uveir bedærves, før de kan benyttes, hvilket aarlighaars har paaført Fiskerne betydelige Tab, og vil man ved denne Ordning forhaabentlig kunne paaregne en sikrere og rigeligere Angforsyning. Viser Foretagendet at svare til de Forventninger, man stiller til det, kunde det tænkes, at lignende Fryserier netop for de mere afsidesliggende Distrikter med sine mere mangelfulde Kommunikationer vilde vise sig at være paa sin Plads.

Ved Siden af Udviklingen af Fangstmidlerne gaar Forbedring af Baadtyper i Retning af Hensigtsmæssighed og Sikkerhed, og synes man ogsaa her at staa overfor en Overgang, idet de tidligere aabne Fiskebaade i adskillig Udstrækning afløses af større Dæksbaade, en Type, der danner et Mellemed mellem de tidligere Fiskebaade og de brugelige mindre Fartøier. I enkelte Distrikter er Dæksbaadene vistnok allerede

stærkt repræsenterede; saaledes opgives fra Ulla, at ved dette Fiske var af det samlede Antal 124 Baade de 76 Dæksbaade.

Af Ulykkestilfælde under Fisket er mig bekjendt kun forekommet et enkelt, nemlig fra Flemso, hvor en Færing, der var ude og satte Liner, blev kastet rundt af en Braadsjø, hvorved en Mand omkom.

Aalesunds Byfogedkontor, 15de Juni 1897.

H. Benneche.

Fra
Fiskeriinspektøren i Romsdals
& Trondhjemske Amter.

Beretning

om hans Virksomhed i 1897 (i Uddrag).

Herved har jeg den Ære, i Henhold til Instruxens § 8, at afgive Beretning om min Virksomhed i 1897.

Med Klipfisken af 1897's Tilvirkning var Forholdet ikke heldigt. Paany og i forstærket Grad lød endel, og vistnok berettigede Klager over denne Vare; de koncentreredes som saa ofte før om:

Sop paa Klipfisken.

Denne Sag har jeg tidligere omhandlet, med et eller flere Aars Mellemlum. Naar jeg atter i det forløbne Aar har syslet med den, saa er det fordi «Sop paa Klipfisk» atter er blevet aktuelt, atter har været stærkt udbredt og forvoldt Klager fra Udlandet og Tab for Hjemlandet. Og i Grunden kan Sopspørgsmaalet kun behandles, naar disse Klager lyder og Tabet endnu føles. Er begge Dele over, saa er ogsaa den levende Interesse forbi, indtil der paany er et Sop-Aar med følelige Tab for de Næringsdrivende. I Mellemtiden er der neppe mange, som sysler saa meget med Spørgsmaalet og dets Løsning. Mellem to slemme Sop-Perioder synker mangan Gang Kjendskabet til de allerede vundne Resultater ned i Forglemmelse; de Næringsdrivende har langt vigtigere Anliggender at sysle med. Og hvad f. Ex. videnskabelige Undersøgelser og Experimenter har tilveiebragt, belyst og bevist, tillægges ofte mindre Vægt, end hvad en Skipper maatte mene eller har erfaret i sin Praxis

med Klipfisk. Paa denne Maade rykker man kun i langsomt Tempo og under længere Pauser gradevis frem til et noksaa sikkert, men dog ikke meget instruktivt Resultat. Alligevel er der dem, som nærer Tvivl om, at man er kommet Spørgsmaalets Løsning nærmere, end da man begyndte.

Da der under Klipfisketørringen i 1896 paa sine Steder havde været et mindre gunstigt Veir, og Sop derfor atter viste sig at være udbredt og forvoldte Klager og Tab i Løbet af Høstmaanederne, fandt jeg Tiden at være beleilig til at faa Spørgsmaalet paany bragt paa Bane henimod Slutningen af Aaret. Klipfiskehandelen havde i det hele været uheldig; foruden Varens delvise Forringelse i Salgsværdi paa Grund af Sop medførte ogsaa de udover Høsten nedadgaaende Priser paa god Vare ganske følelige Tab, og det uagtet hele Aarets Klipfiskeparti kun var ca. 70 % af det foregaaende Aars, hvoraf ellers pleier resultere høiere Priser. Det fandtes derfor opportunt at behandle Sop-Plagen paany. Den varme, fugtige Sommer havde forresten temmelig tidligt vakt Frygt for et anstundende Sop-Aar; forsaavidt var man ikke uforberedt. Men det opfiskede Kvantums underlegne Størrelse og de gode eller høie Priser ved Sæsonens Begyndelse vakte paa den anden Side Haab om, at Afsætningen skulde blive rask og lønnende, saa Sop-Plagen ikke skulde volde saa store Ulemper endda. Forsaavidt blev man meget skuffet. I høiere Grad end tidligere paa flere Aar fandt man det absolut paakrævet nu at finde helt effektive Midler til at bekjæmpe Ondet.

I Henhold til de Undersøgelser, jeg tidligere havde anstillet, troede jeg at kunne opstille som et nogenlunde sikkert Udgangspunkt følgende Betragtning:

1. Skjønt Sopdannelse for en væsentlig Del skyldes Feil og Mangler ved Klipfiskens Tilvirkning, særlig under uheldige Veirforhold i Tørretiden, kan ingen gennemgaaende Forandring haabes opnaaet ved at anbefale en omhyggeligere Tilvirkning, saalænge det faktisk ikke medfører synderligt Tab, men oftest en Fordel for Producenten at fortsætte med den tillærte Methode, som giver «god Vægt», og saalænge det er almindeligt at kjøbe Varen «*samfængt til Dagens Pris*», hvorved mindre velstelt Fisk opnaar samme Pris som god, fin Vare, — en Forhandlingskotume, som har den Fordel ogsaa for Kjøberen, at han gennem en kritisk gennemført Sortering kan skaffe sig en betragtelig Handelsavance. Og eftersom nu Veirforholdene ikke er ens i alle Tørkedistrikter, ei heller jevnt ensartede den hele Tørketid igjennem, og heller ikke hver Ladning, som frembydes tilsalgs af Skipperne, stammer fra en og samme Tørkeplads og fra en og samme Tørkeperiode i Aaret, — saa vilde det være omtrent ugjærligt at sortere ud al den Fisk, som vil blive sopbefængt, selv om det var langt mindre vanskeligt, end det virkelig er, at bedømme, hvorvidt nogen Fisk om 2 à 3 Maaneder derefter vil

blive sopbefængt. Saaledes som Forholdene altsaa nu engang er for Tiden, og saaledes som den gjældende Forhandlingskotume nu engang har skabt dem, er der saa mange traditionelle Vaner at faa ændret og saa mange Vanskeligheder at faa fjernet, at det neppe ad denne Vei — gennemgribende Forbedringer i selve Tilvirkningen — vil blive nogen let Sag at beseire Sop-Ondet, uagtet der ikke kan være delte Meninger om, at Ondets *Rod* ligger i Fiskens Tilvirkningsmaade, o: i Mangel paa renselig Behandling, i forceret Tørring og i forsømt Presning, Omstabling og Luftning paa Bergene under Tørringsarbeidet ved mindre gunstige Veirforhold.

2. Da derimod Lagringen af Klipfisken, dels paa Sjøboderne i Distrikterne, men fornemlig paa Pakhusene i Exportbyerne, falder sammen med den mest kritiske Tid for Sop-Dannelse, og da det er i disse Lagerrum, at den frodigste Triysel for Soppen udfoldes, og den største Udbredelse af Smitten begunstiges, o: de føleligste Tab ved Varens Værdiforingelse skabes, — saa vil Ondets Omfang og Intensitet *her* bedst kunne konstateres, og Resultaterne af benyttede Midler mod Ondet *her* bedst kunne paavises. Og da dernæst de Næringsdrivende vil vurdere en Kjendsgjerning i umiddelbar Forbindelse med Fisk, en Ting, som de kan se og kontrollere, langt høiere end de sikreste, videnskabelige Theorier og Anvisninger, hvis indre Gehalt de ikke kan granske, vil man ogsaa af denne Grund vinde længere frem ad denne Vei og vække bedre Forstaaelse af Sagens sande Sammenhæng. Bekjæmpelsen af Sop-Ondet bør derfor mener jeg, koncentreres om Lagringen og Lagerrummene baade af Hensyn til Tiden og til Stedet, o: i Sommerens Løb og paa den færdige, paa Lager liggende Vare.

Naar ud fra det, gennem ovenstaaende, betegnede Standpunkt skal skrides til Handling, er Spørgsmaalet, om man som hidtil skal rette Bestræbelserne paa at desinficere Lagerrummene, eller om man særlig skal søge at beskytte Fisken mod Sop. Med andre Ord: Skal man under Bekjæmpelsen af Sop-Sygdommen behandle «Sygestuen» (Lagerrummene), eller «Patienten» (Klipfisken); skal Midlerne mod Ondet anvendes paa Emballagen, eller paa Varerne? Det tryggeste er vistnok at svare: Det sidste skal gøres, men det første skal ikke forsømmes.

Den ved en tidligere Anledning fremholdte Opfatning, at det er Fisken, som fører Sop-Smitten til Lagerrummene, ikke disse, som paafører Fisken Smitten, tror jeg at have faaet bestyrket under senere indvunden Erfaring, nemlig denne, at Fisk bliver sopbefængt i rene, velvaskede Lagerrum, medens der i andre, ustelte uflidde Rum kan lagres, hele Sommeren igjennem, ganske sopfri Klipfisk. Det skal i denne Forbindelse tilføies, at jeg ikke mener, at selve Lagerrummenes Vægge, Loft og Gulv ingen Indflydelse øver paa Fisken; men jeg mener, at Fiskens egen Beskaffenhed er det afgjørende. Fra det daglige Liv kan

enhver gives Exempler, som vil tydeliggjøre min Opfatning: Vil man en varm Regnveirsdag om Sommeren sætte sine gjenmemvaade Støvler ind i et velafflukket, mørkt, trangt, klamt Kot, saa vil Støvlerne om nogle Dage være vel bevoxet med Mugsop; havde man derimod hængt Støvlerne ude i Luften, paa Solsiden i frisk Blæst, vilde de blevet tørre og sopfri; og vilde man sætte tørre, rene Støvler ind i det nævnte Kot, vilde disse ikke blive mugne med frodig Sop udover. Fra Madvarers Behandling og Udseende i Husholdningen eftersom de opbevares i Spiskammer, Kjælder, Stabur eller Loftsrum vilde kunne hentes flere oplysende Exempler, hvorledes fugtige eller saftfulde Madvarer tager Mug i lukkede Rum, medens saftløse eller gjenmemtørre holder sig fri derfor, selv i mindre luftige Rum, og at tørre Madvarer i godt ventilerede, lyse Rum holder sig bedst og er uforandrede endog i meget lang Tid. I almindelige Iskasser, som man «for at spare Is» gjerne dækker godt til, og hvorpaa alle Ventilhuller tilkorkes, kan man meget ofte finde Madvarerne mugne, medens de holder sig friske og fri for Mug, naar Iskassen er ren og ordentlig ventileret.

Naar det nu erindres, hvorledes Lagerrummene for Klipfisk paa Sjøboder og Pakhuse saa mange Steder er vel afstængte, mørke, klamme og uden anden Ventilation end gennem Døraabningen og tilfældige Sprækker, og hvorledes Rummenes Beliggenhed ret imod Regntykke og Havskodde gjør galt værre, medens f. Ex. de i Kristiansund fra den nyere Tid opførte lyse, frit beliggende, mod Solsiden eller mod tørre Landvinde vendende Pakhuse afgiver de uden Sammenligning bedste Lagerrum — saa vil man forstaa, hvorledes Rummenes Beskaffenhed kan have en stor Betydning for Varens heldige Opbevaring. I Bergen er, saavidt erindres, fra lang Tid tilbage Lagerrummene flyttede fra Tyskebryggens fugtige Lokaliteter til de mere fritliggende, luftige og lysere Boder i Sandvigen og Skudevigen. At det desuagtet hænder i rigtig slemme Sop-Aar, at Klipfisken omtrent overalt bliver sopbefængt, selv i de bedste Pakhus, medens den hist og her i andre, mindre heldigt beliggende Lagerrum findes at holde sig frisk og sopfri den hele Tid, uagtet man tidligere har faaet Fisken sopbefængt sammesteds og ikke senere har desinficeret Rummet, — synes mig ikke kan forklares paa anden Maade, end at Fiskens egen Beskaffenhed er det afgjørende, og at Lagerrummenes Beliggende, Udstyr og øvrige Beskaffenhed kun tjener til at modificere Soppens Trivsel og Udbredelse; men, vel at mærke og forudsat under enhver Omstændighed, at Lagerrummene er indrettede som nu almindelig brugt, vel afstængt overalt, uden anden Aabning end Døraabningen og helst mørk, uden Lysaabninger, og beliggende i umiddelbar Nærhed af Sjøen, i et Pakhus paa Bolværk, hvorunder Sjøen slaar og Regnet drives ind i Blæst eller jævnligen omgivet af en Fugtighed, som i kort Tid kan gjøre Fisken klam.

Ved at tage alt dette under Overveielse, og ved at gaa ud fra, som

foran bemærket, at en gennemgribende Forbedring i Tilvirkningsmaaden vil kræve lang Tid og forskjellige Reformer i Forhandlingsmaaden ogsaa, har jeg opkastet det Spørgsmaal, om ikke en praktisk gennemført Ventilation af Lagerrummene (med Fisk paa Lager) skulde vise sig som et effektivt Middel til at standse Sop-Dannelsen og hindre Soppens raske Udbredelse udover hele Klipfiskebeholdningen. Efter at have konfereret med mange Fagmænd om dette Middels Værd og Virkning samt nærmere forklaret, hvorledes jeg troede, at det skulde sættes iværk, besluttede jeg at forelægge Sagen for Fiskeriselskabet i Kristiansund, hvor de største Interesser i Klipfiskehandelen findes, og for hvem Klipfisketraffiken spiller en saa dominerende Rolle i Byens Økonomi. Sagens Drøftelse skede ved Aarskiftet, og om Resultatet havde jeg Anledning til under Vinterfisket i 97 at høre andre Fagmænds Mening. Alle var enige om, at mit Forslag burde prøves gennem Forsøg i en noget større Skala. Ingen ytrede sig imod Forslagets Tanke. For Oversigtens Skyld formede jeg Forslaget til 5 Poster; om hver enkelt afgav Fiskeriselskabet sin Udtalelse; Posterne og Udtalelserne derom var følgende:

Post 1. Ventilationen af Lagerrummene tilsigter at skaffe rigeligt med frisk, tør, kjølig Luft ind, naar Fisken lagres der.

Udtalelse ad 1: «Dette Princip er rigtigt og rationelt for Øiemedet. Man har her paa Stedet lang Erfaring for, hvor gunstigt frisk Luft er i godt tørt Veir for Konserveringen af Fisken i Rummene, derfor lufter man stadigt i saadant Veir. Det er samme Erfaring, som ligger til Grund for de Forbedringer med Pakhusene, som er gjort her i de senere Aar, idet man nu bygger dem lysere og luftigere end i gamle Dage.»

Post 2. Særegne Indtagskanaler for tør, frisk og kjølig Luft lægges saaledes, at den indstrømmende Luft bestryger Gulvfladen, alle Hjørner og lignende «døde Punkter» i Lagerrummene, medens den fugtige, varmere, formentlig smitteførende Luft ledes ud gennem en Lyre (Ljore) i Loftet.

Udtalelse ad 2: «Denne Ordning er hensigtssvarende og særlig skikket til at gjøre Rummene tjenligere for Opbevaring af Klipfisk i længere Tid.»

Post 3: Ved Indtagene i Luftkanalerne anbringes, i særegne Beholdere, visse Kemikalier, som tjener til at absorbere Fugtigheden i Luften og saaledes hindrer skadelig Luft fra at trænge ind; kun frisk Luft kan altsaa føres videre ind i Lagerrummene. Efter længere Tids Brug kan Kemikalierne udtages, afdampes og benyttes paany.

Udtalelse ad 3: «En praktisk Gjennemførelse af denne Del maa være af den største Betydning og virke særdeles heldigt for Fiskens Konservering. At Kemikalierne kan benyttes paany er jo en ikke ringe Besparelse for Driften.»

Post 4: Lyren i Loftet føres ca. fire Fod over Husets Mønne; den skal baade tjene til Afgang for den varmere, fugtige Luft i Rummet og tillige virke som Sugeapparat, idet øverste Del forsynes med koniske Tuber, som stilles aabne for Paavirkning og Drift ved Landvinde og anden tør Blæst, men er selvlukkende under fugtigt Veir og i de for Fiskens skadelige Vinde.

Udtalelse ad 4: «Det antages, at denne Ventilationsmaade vil virke til en kraftig og jævn Luftvexling og til en forønsket Luftforbedring i Lagerrummene, og i det hele taget vise sig fortrinlig for Øiemedet.»

Post 5: I Lyren anbringes Vinduer for at skaffe Lys nedenunder; tillige anbringes større Vinduer paa Solsiden i Lyrens øverste Del, for at Luften deri kan opvarmes og frembringe en desto kraftigere Ventilation franedén.

Udtalelse ad 5: «Denne Ordning forekommer at være baade enkelt og af stor Nytte samt ogsaa i andre Henseender hensigtsmæssig.»

Derhos udtaltes: «Ideen i sin Helhed maa indrømmes at have stor Betydning; den aabner Adgang til at faa fjernet en af de værste Ulemper ved Lagring af Klipfisk under ugunstige Veirforhold, og til at indspare store Summer for Klipfiskhandelen, om den i Virkeligheden viser sig ligesaa praktisk og letvindt, som den allerede nu synes rationel og lovende. Sely om man skulde nære Tvivl om et eller andet ved Detaillerne i Systemet, finder man, at Forslaget i sig selv gjælder en for vor By saa betydelig Velfærdssag, at man paa det varmeste maa anbefale, at praktiske Forsøg med denne Ventilationsmaade bør foretages jo før jo hellere. Om end Nyttevirkningen af Systemet ikke i alle Dele skulde blive af den store Rækkevidde, som man paa Forhaand synes at have fuld Ret til at vente sig, vil det utvivlsomt vise sig at have saa væsentlige Fordele, at det fortjener den største Opmærksomhed og Opmuntring til Realisation.»

«I Tilfælde et passende Statsbidrag erholdes til Iværksættelse af praktiske Forsøg, er man allerede nu sikret, at der stilles Hr. Inspektøren fornødent Pakhusrum, Klipfiskpartier og Arbejdsfolk til fri Disposition, saa der i den Henseende ikke vil tiltrænges yderligere Bidrag for at anlægge forsøgsvis Drift i fuld Overensstemmelse med Forholdene i det praktiske Liv.»

«Da ingen Kalkule over Omkostningerne ved Forarbejdelsen og Indlæggelsen af Ventilationsapparaterne med Tilbehør foreligger, savner man for nærværende Anledning til at udtale sig derom.» — Dette var Udtalelserne fra Fiskeriselskabets Direktion.

Det vil være det Kongelige Departement bekendt, at Tiden befandtes for langt fremskreden til, at der kunde blive Anledning til foranledige Kongl. Proposition fremsat paa Stortinget i 1897. Da dernæst Vedkom-

mende, som havde tilsagt at stille Fisk, Folk og Lagerrum til fri Disposition under et større anlagt Forsøg, trak sig tilbage, formodentlig af indtrufne økonomiske Omstændigheder, kom Sagerne ud af et heldigt Gjænge. For muligens at faa Forslag om fornøden Bevilgning alligevel indbragt for Storthinget, henvendte jeg mig underhaanden til et Medlem af Næringskomiteen No. 1 for at faa Rede paa Udsigterne til at opnaa en saadan Bevilgning; i det velvillige Svar fik jeg den Besked, at man antog, at Sagen i sig selv var nærmest et privat Anliggende. At fremsende noget Forslag fandt jeg da ganske faafængt.

Den paafølgende Sommer viste sig imidlertid at være end fugtigere og varmere end 96; det blev et meget slemt Sop-Aar, fornemlig i Romsdals Amt; først længere Tids Fugtighed og saa noksaa stærk Varme. Klipfiskehandelen gav et ringe Udbytte for Aarets Fisk og ikke ubetydelige Tab ved Afhændelsen af de forholdsvis store Beholdninger fra Aaret forud til Priser, som var ca. 30 % under Noteringerne under forrige Aars Sæson. Dertil kom, at Udsigterne for næste Sæson blev daarligere. Sop-Ondet følte derfor atter meget trykkende, og Diskussion om Midlerne til at forebygge det optoges paany. Særlig blev Sagen denne Gang drøftet i en «Skipperforening», hvor man Aaret i Forveien havde udtalt sig imod at vaske Fisken, fordi man da vilde komme til at «vaske Vægten af Fisken», dels ogsaa «vaske Limstoffet af Fisken», medens man erklærede sig enig i, at det gjaldt at faa «Vandstoffet» ud af Fisken under Tørringen. I den fortsatte Drøftelse af Sop-Ondet viste det sig, at vedkommende Almenhed ikke havde nogen levende Erindring om, hvad der tidligere var sagt og gjort til Spørgsmaalets Løsning i Løbet af de sidste 20 Aar. Man kom derfor til det Resultat, at en videnskabelig Undersøgelse burde sættes iværk, — som om intet havde været gjort før. Det kan ikke nægtes, at et saadant Resultat maa forekomme de Videnskabsmænd og Fagmænd, som hidindtil har syslet med Sagen og givet Anvisninger paa Spørgsmaalets Løsning, at være lidet opmuntrende

Hvorledes man end vil bedømme denne Tilsynekomst, at der inden de mest interesserede Kredse for Sagen raader saa lidet indgaaende Kjendskab til anstillede Undersøgelser og vundne Resultater, saa maa det dog erindres, at Sop-Spørgsmaalets Stilling i det praktiske Liv er vaklende; snart høist aktuelt (i slemme Sopaar), snart lidet paaagtet (i gode Klipfiskesæsoner); heri ligger en Forklaring, som ogsaa kan kaldes en rimelig Undskyldning for de Næringsdrivende i det hele taget og for de eiendommelige Foreteelser i Sagen.

Ved det ovenfor anførte har jeg ment at ville give etslags Redegjørelse for min Virksomhed i forløbne Aar, hvad omhandlede Sag betræffer, for samtidig at fremholde, at saaledes som Forholdene har artet sig, har der ikke tilbudt sig nogen bekvem Anledning for mig til at kunne udrette noget synderligt mere, uagtet jeg er fuldt overbevist om, at adskilligt vilde kunne været udrettet, om fornødne Midler havde

staaet til Disposition. Ligeledes tror jeg at burde bemærke, at jeg synes der er fuldgod Grund til at fremme Spørgsmaalets videre Undersøgelse, uanset de fluktuerende Stemninger og den periodisk voxende og afsvækkede Interesse for Sagen. At der i visse Henseender er gjort Fremskridt i de sidste 10 à 20 Aar med Hensyn til Klipfiskens Opbevaring i Lager- rum, er uomtvisteligt; der findes flere Rum, som jevnlig hvert Aar søges desinficeret, vasket og hvidtet, for paa den Maade at modarbeide Sop- Smitten; og der har været gjort Forberedelser til at udstyre Rum med en noget lignende Ventilation, som foran omhandlet. Saa det skal ind- rømmes, at de hidtil gjorte Bestræbelser ikke er gaaet sporløst hen og ganske upaaagtede. Men der staar meget tilbage at gjøre. I hvilken Retning der bør arbeides, og hvilke foreløbige Formaal, der, efter mit Skjøn, bør opstilles under de nuværende Forhold, vil formentlig fremgaa af, hvad jeg har anført. Kun skal jeg til Slutning tillade mig at bemærke, at jeg skulde finde det mest hensigtsmæssigt, at det væsent- ligste Arbeide blev koncentreret om og paa det vigtigste Distrikt for Lagring og Export af Klipfisk: Kristiansund; herfra er jo ogsaa kommet bestemte Krav, og i denne Bys Presse er offentliggjort de fleste om end ikke de mest indsigtsfulde Udtalelser angaaende Sagen.

*

*

*

Havfiskeri fra dækkede Baade og Fartøier.

Mere end i noget andet Distrikt og mere end i noget tidligere Aar har Havfiskeriet i Romsdals Amt i Løbet af 1897 vist et betydeligt Fremskridt. Selvfølgelig kom ikke Fremskridtet pludseligt. Gjennem flere Aar har Havfiskeriet gradvis udviklet sig, navnlig i Søndmøre, og Forbedringer og Udvidelser af Materialets Benyttelse har været forberedt i længere Tid, samtidig med, at Fiskernes Interesse var blevet mere livlig og deres specielle Indsigt i det nye Brug var blevet mere opøvet og sikrere. Og der er neppe Tvivl om, at yderligere Fremskridt jo vil komme tilsyne i den nærmeste Fremtid, efterhaanden som Fiskerbefolk- ningens økonomiske Evner styrkes. Thi det er fra selve Fiskernes egen Kreds, at de væsentligste Forbedringer er kommet; i langt mindre Grad skyldes Udviklingen nogen Tilgang af Kapitalanbringelse fra andre Samfundsklasser. Heri ser jeg en Borgen for, at Udviklingen vil blive fortsat, ligesom at den er bygget paa det bredeste og solideste Grundlag. Det er nemlig ofte let og hurtigt gjort for Kapitalisterne at trække sig tilbage fra en Branche, som af en eller anden Aarsag giver for lidet Udbytte eller ikke længere svarer til de første, lyse Forventninger. Men for Fiskerne, hvis økonomiske Velvære er paa det nøieste knyttet til Fiskeriet og i Regelen voxer med hvert Fremskridt, for dem vil et aftagende Udbytte og feilslagne Forhaabninger i enkelte Aar kun tjene

til at skjærpe deres Agtpaagivenhed og Energi, bringe dem til at udfinde mere hensigtsmæssige eller mere økonomiske Fangstmaader, eller til at prøve andre og mere lønnende Fangstfelter — kort sagt: for Fiskerne, de som *udelukkende lever af at drive Fiskeri hele Aaret rundt*, for dem kan der ikke letteligen blive Tale om at flytte sin «Kapital» over til en anden Levevei, forlade Fiskeriet eller overlade Arbeidsfeltet til andre. Fiskerne vil i Regelen betragte et Aars feilslagne Forhaabninger og mindre Udbytte som en Overgang og tilfældigt Uheld, som forhaabentlig snart vil følges af Chancer til bedre Udbytte. De vil fortsætte med at være Fiskere, saasandt der er en Udsigt til at leve af Fiskeri; de vil ikke gjøre et Tilbageskridt eller flytte sin Bedrift tilbage til lavere Udviklingstrin. Et gjort Fremskridt vil søges hævdet. Kun for de Fiskere, som egentlig har *sin bedste Erhvervskilde paa andre Felter*, kan et vundet Fremskridt, naar et eller flere Aar giver daarligt Udbytte, lettelig blive en tabt Position, som ikke saa snart paany søges naaet ved yderligere Anstrengelse og forøgede Udlæg.

Betragter man Havfiskeriernes — ikke meget lange — Historie i vort Land, og følger den med Opmærksomhed fremover til det sidste Aar, saa vil man bemærke, hvorledes Driftsherrers Kapital efterhaanden er trukket tilbage, samtidig med, at Fiskerne selv er blevet, paa en Vis, sine egne, mere eller mindre selvstændige Driftsherrer, tjent sig op til at eie sin egen Dæksbaad eller Skoite eller Dampskib med al fornødent Udstyr. Det har efterhaanden vist sig, at jo mere Fiskeriets Drift beror paa Fiskerne selv, o: jo mere saavel Fangstens og Udbytteværdiens Størrelse som Skade og Tab paa Redskaber og Fartoi direkte betinger Fiskernes Fortjeneste, desto lettere bliver det at faa en lønnende Bedrift af Havfiskeriet.

Ved at betragte, hvorledes Forholdene har udviklet sig paa de forskjellige Dele af Kysten, kan man ikke undgaa at lægge Mærke til, at uagtet der omtrent overalt og navnlig fra «Fiskeriselskaberne» er udgaaet Opfordringer til Fiskerbefolkningen til at befitte sig paa at drive Havfiskeri og til at bekoste sig det fornødne Udstyr til at besøge Fiskebankerne i hensigtsmæssige Baade, saa er de mere nævneværdige eller mere merkbare Fremskridt i dette Stykke begrænset til nogle ganske faa Kyststrøg. De af flere Fiskeriselskaber paa deres Budget opførte Bidrag, Opmuntringspræmier og lignende Gaver i smaa Beløb, har neppe udrettet noget af Betydning, selv om Gaverne er kommet paa et godt Sted og i flinke Hænder. Det Offentliges Udlæg paa denne Konto er neppe ringe. En uden Sammenligning langt større Nytte og varigt Gavn for Havfiskeriet er derimod opnaaet gennem de offentlige Laan, Bidrag af Laanefondet til Havfiskeriets Fremme, uagtet disse Bidrag ikke er Gaver, men maa tilbagebetales tilligemed Renter af Laanet. Og netop i de Distrikter, hvor det samlede største Beløb er udlaant, har Havfiskeriets Fremskridt været størst. Dermed skal ikke være sagt, at Gaver eller

lignende velvillig Understøttelse ingen Nytte kan bringe. Aarsagen er at søge i det Forhold, hvori en Fisker kommer ved at faa en Gave eller faa et Laan, faa en forbigaaende Lettelse i sin Økonomi eller faa en vidererækkende Hjælp for længere Tid. Vistnok er det vel ogsaa Tilfælde, at disse velmente Gaver og Opmuntringspræmier ikke altid uddeles under sagkyndig Veiledning og med det fornødne praktiske Skjøn paa den nye Bedrift, medens Laan af det offentlige Laanefond ydes under større Garanti i saa Henseende. Det bør ogsaa erindres, at i Regelen medfører ikke disse Gaver og Præmier, at der fremdeles ydes vedkommende Fisker nogen Bistand i Form af Veiledning og Kontrol med Midlernes Anvendelse, medens netop saadan Hjælp i Raad og Daad er nøie forbunden med den Kontrol, som det Offentlige udøver gennem Fiskerinspektørens stadige Inspektion, i en Række af Aar, med Hensyn til vedkommende Baads eller Fartøis eller Anlægs hensigtsmæssige og lønnende Anvendelse, for at Renter og Afdrag kan indkomme regelmæssig. Forresten er der en ikke ringe Forskjel mellem Fiskeriselskabernes Dispositioner, eftersom det praktiske Fiskeris Repræsentanter eller de mere merkantile Interesser faar Indflydelse paa Selskabets Arbeidsprogram og Budget.

Naar disse Forhold og hvad dermed staar i Forbindelse er omtalt saa udførligt her, er det, fordi jeg tror at burde fremhæve, hvorledes «Laanefondet til Havfiskeriernes Fremme», efter mit Skjøn, vil kunne og har kunnet yde Fiskerierne en langt mere effektiv og vidtrækkende Hjælp end Fiskeriselskaberne formaar, saaledes som de i Regelen hidtil har arbejdet, paa nogle faa Undtagelser nær. Og efter den Erfaring, som jeg navnlig i de sidste Aar tror at have indvundet, føler jeg mig overbevist om, at Fiskeriernes Fremgang og tidsmæssige Udvikling vilde blive ganske anderledes mærkbar og frugtbringende for Landet, om Anvendelsen af de offentlige Bidrag til Fiskeriselskaberne blev underlagt lignende sagkyndige Kontrol som nu bliver Laanefondets Midler tildel.

Den raske Udvikling, som Havfiskeriet viser i 1896 og 1897 i Romsdals Amt og navnlig for Søndmøres Vedkommende, kan ganske bestemt føres tilbage til den værdifulde Hjælp, som Fiskeribefolkningen der i de foregaaende Aar har erholdt gennem Laan af Laanefondet til Anskaffelse af hensigtsmæssige Dæksbaade, Skøiter og Dampbaade, udrustede med Dorier. De paa den Maade hjulpede Fiskere har i flere Henseender kunnet optræde som Foregangsmænd og vist andre et følgerærdigt Exempel. Det eiendommelige ved Havfiskeriets Opsving i 1897 for Romsdals Amts Vedkommende turde være dette, at den økonomiske Evne til væsentlige Fremskridt har Fiskeribefolkningen ikke erhvervet sig gennem godt Udbytte af Amtets hidtil vigtigste Fiskeri, Vinterfisket, thi dette gav baade i 1895 og i 1896 et mindre godt Udbytte for Fiskerne. En forholdsvis langt bedre lønnende Fortjeneste gav Havfisket og Bankfisket om Sommeren paa Storeggen, navnlig i 1896, da Mandslotten blev

usædvanlig stor. Og dernæst kom det betydelige Storsildfiske i Høsten 1896 og udover Vinteren. Under dette Storsildfiske, som strakte sig langs hele Kysten fra Nordmøre til og forbi Stat, viste det sig, saavel i Romsdals som i Søndmøres Fogderier, at de mere sjødygtige, dækkede Fiskerbaade og Skøiter vil kunne gjøre en langt betydeligere Fangst, saafremt de blev udrustede med Redskaber for Fangst ude paa det aabne Hav, hvor ellers intet Sildefiskeri af Betydning er blevet drevet tidligere. Det paafølgende Aars Udrustning til Sommerfisket — 1897 — skal have været større end sædvanligt, og efterhaanden som Udbyttet, især af Kveitefisket, blev lønnende, kunde Forberedelserne til Storsildfisket med Drivgarn paa Havet foregaa fra hele Romsdals Amt, i største Maalestok fra Søndmøre, hvor Fiskerbefolkningens Interesse for det nye Havfiskeri var mest fremtrædende, og hvor de af det Offentlige understøttede Udrustninger tjente som det bedste Mønster. Netop den Omstændighed, at enhver af de tre Fiskere, som havde faaet det af Stortinget bevilgede Bidrag, var blevet Selveiere af sine Fartøier gennem Laan af Laanefondet, medførte, at disse bedre end andre kunde handle selvstændigt og følge sit praktiske Skjøn uafhængigt af noget Rederi og alene stolende paa sin egen Erfaring. Under de Konferencer og den Kontrol, som jeg paa det Offentliges Vegne havde at føre med Udrustningen og Planen for de første Forsøg, maatte jeg hyppigt lægge særlig Mærke til, med hvilket udpræget Ansvar og fremtrædende Æresfølelse de tog fat paa det uprøvede og resikable Foretagende, idet de stadig var sig bevist, at det her ikke alene gjaldt deres egen private Velfærdssag, men kanske i en fremtrædende Grad tillige sit Distrikts Anseelse og Ære samt den hele Fiskerbefolknings Fremgang gennem Udnyttelsen af et nyt Havfiskeri. Det var for dem noget meget mere end kun en Forretningssag; dette viste de, blandt andet, ogsaa derved, at de, for at skaffe sig et godt Mandskab ombord, indrømmede Besætningen paa enhver af Skøiterne gunstigere Vilkaar, end nogen af den øvrige Flaade senere var villig til at give.

Om dette Sildefiskeri paa Havet med Drivgarn paa Kabel, efter en modificeret hollandsk Methode, skal jeg ved en senere Anledning give nærmere Meddelelse. Kun skal jeg her nævne, at Havfiskeriet i 1897 tog sin Begyndelse udenfor Romsdals Fogderis Kyst, og at endel Skøiter fra dette Fogderi saavel som fra den sydlige Del af Nordmøre deltog i Fisket den hele Tid, ogsaa da Fangstfeltet flyttedes nedover til Søndre Søndmøre. Om Udrustningen paa de omhandlede tre Skøiter har jeg tidligere afgivet en Beretning.

En medvirkende Aarsag til, at Deltagelsen i Sildefisket paa Havet kunde foregaa i en usædvanlig stor Maalestok med virkelig sjødygtige, havgaaende dækkede Baade og Skøiter — desuden var der et temmelig stort Antal aabne Baade paa Havet under de mange Godveirsdage i November — hovedsagelig fra Søndmøre, var den Omstændighed, at der ogsaa til Vinterfisket (Torskefisket) efterhaanden er blevet anskaffet en

en stadig voxende Flaade af Dæksbaade og mindre Skøiter, hvis Udstyr og Indredning gjør dem skikket til snarstagt ethvert Slags Fiskeri, paa Kysten og tilhavs, med Liner saavel som med Garn, til Fangst af Torsk saavel som af Sild, — samtidig med, at de aabne Baade, som hidtil blev mest brugt i Søndmøre, og som endnu udgjør den langt overveiende Del af Fiskerflaaden overalt ellers paa vor Kyst, efterhaanden og temmelig hurtigt er aftaget i Antal og neppe længere kan opfylde en Søndmørfiskers Fordringer til en brugbar Fiskerbaad. Hvorledes Smaaskøiternes og fornemmelig Dæksbaadenes Anvendelse til Fiskerbaad er tiltaget, medens de aabne Baade er aftaget i Løbet af de sidste Aar, vil af følgende Opgave over de deltagende Skøiters og Baades Antal i Søndmøres Vinterfiske fremgaa med al Tydelighed; Opgaven er efter Opsynets Optegnelser og indeholder Antallet af indskrevne Baade m. v. i Søndmøre:*)

*) De i Parenthes satte Tal er beregnede efter afvigende Opgaver.

A a r.	Dampbaade.	Mand.	Skøiter.	Mand.	Baade.	Mand.	Totalsum af	
							Fartøier og Baade.	Mand.
1886	2	40	106	1 914	1 191	7 220	1 299	9 174
1887	4	48	137	1 090	1 150	6 974	12 91	8 112
1888	5	113	127	1 118	1 185	7 000	1 317	8 231
1889	4	48	131	1 016	1 128	6 978	1 263	8 042
1890	4	48	147	1 289	1 236	7 704	1 387	9 041
1891	2	24	151	1 247	1 234	7 764	1 387	9 035
1892	3	(36)	146	(1 290)	1 190	(7 300)	1 339	8 626
1893	4	(48)	176	(1 577)	1 160	7 241	1 340	8 866
1894	5	(60)	192	(1 760)	1 066	6 538	1 263	8 358
1895	7	(84)	205	(1 831)	970	5 819	1 182	7 734
1896	9	(112)	205	(1 868)	903	(5 411)	1 117	7 391
1897	10	(131)	198	(1 762)	830	4 821	1 038	6 714

Af disse Opgaver sees, at Skøiternes (og Kutternes) Antal er henimod fordoblet i Tidsrummet af 12 Aar, medens Baadenes Antal i 1897 var 406 færre end i 1890, og 361 færre end i 1886; maaske er Forskjellen end større, da neppe alle de mindre Dæksbaade er henregnet til Skøiter, men opførte blandt Baadene. Bemandingen paa Dampbaadene var i de første Aar (1886 og 1888) over 20 pr. Skude, men senere er 12 Mand (i 6 Dorier) det almindelige Antal Fiskere ombord. Endvidere kan bemærkes, at medens Antallet af Fartøier, Baade og Mandskab, som deltog i Vinterfisket for Søndmøre (og Aalesund) er betydeligt mindre i de sidste Aar end for 10—12 tilbage, opfiskes dog med det reducerede Materiel og Personale betydeligt mere; thi i Femaaret før 1887 var Fangsten gennemsnitlig $3\frac{1}{3}$ Millioner Torsk, men i Femaaret 1890—94 ca. $4\frac{2}{3}$ Millioner, hvorved den gennemsnitlige Mandslot bliver betydeligt større end tidligere. Om hvormeget mere der fortjenes med Dæksbaadene end med de aabne Baade, som har stærkere Bemanding, kan ikke sees af de her meddelte Opgaver; men det er netop deri Aarsagen ligger til den Iver, hvormed man nu anskaffer sig Dæksbaade fremfor nogen anden Slags Baad eller Skøite. De første Dæksbaade begyndte man at benytte i 1892; og nu er vel Tallet flere Hundrede alene paa Søndmøre; ogsaa andensteds i Romsdals Amt begynder man at foretrække Dæksbaade og Smaaskøiter, især paa Øerne i Romsdals Fogderi.

At de store Skøiter nu er mindre omtykte end før, kommer sikkerlig deraf, at Mandslotten paa dem bliver mindre, idet der i den godskrives saa meget mere tilbedste for selve Fartøiet, hvorhos der betaales 2 à 3 Øre pr. Fisk mindre for Storskøitefisker, saavel under Vinterfisket som under Sommerfisket. Dette hænger atter sammen med den Omstændighed, at Indredningen af Lasterummet i Storskøiterne medfører, at Fisker forringes noget i Kvalitet, dels ved at henligge der usloiet flere Dage, dels ved at ligge i for store Masser. At der saavel i disse Henseender kan skaffes en bedre Ordning som i Henseende til Fiskens Behandling ombord om Sommeren kan gjøres adskilligt for Fiskens større Holdbarhed og Kvalitet som Vare, anser jeg for utvilsomt.

Det er at beklage, at de store og i sin Tid saa høit anseede Kuttere skal gaa gradevis af Brug, alene fordi man ikke indretter sig paa at udnytte dem i fornøden Grad til at fremskaffe Fangsten i bedste Kondition og til at skaffe Mandskabet en ligesaa lønnende Mandslot som i de mindre Fartøier og Dæksbaade. Saafremt Drivgarnsfisket langt tilhavs skulde blive et nogenlunde aarvist Fiskeri, er det sandsynligt, at de større Kuttere atter vil foretrækkes fremfor de mindre, idet de større Kutteres rummelige Dæk vil findes at være en stor Fordel under selve Fangstarbeidet, ligesom ogsaa Adgangen til at salte Silden ombord og til at fortsætte Fisket i længere Tid paa det aabne Hav, i langt høiere Grad og mere uafhængig af Veiret kan udnyttes af de større Kuttere end af Smaaskøiterne, hvor en omhyggelig Behandling og Saltning af

Silden altfor ofte er vanskeligt nok eller endog ugjærligt. Lignende Fordele vil de større Kuttere vise sig at have fremfor Smaaskøiterne under Bankfisket med gennemført Saltning af Grovfisken ombord eller under Kveitefisket med gennemført Ising og Afkjøling ombord. Imidlertid vil altid den Omstændighed, at Dæksbaadene er saa forholdsvis billigere, at de fleste driftige Fiskere kan anskaffe sig en, medens Anskaffelsen og Udrustningen af en Storskøite kræver større Kapital end Fiskere kan magte alene, -- virke i den Retning, at Smaaskøiter og Dæksbaade, for Tiden, vil foretrækkes.

Hvorledes Driften af de forskjellige Slags dækkede Fartøier er ordnet med Hensyn til Lottens Beregning og Udlæggenes Fordeling, har jeg omhandlet i en tidligere Beretning, hvori jeg ogsaa gav en kort Oversigt over, hvorledes Brugen af aabne Baade, Skøiter og Dampbaade var udviklet i de forskjellige Dele af mit Distrikt.

Om de benyttede Betegnelser «Smaaskøiter», «Storskøiter» o. s. v. skal her kun tilføies, at til Storskøiter eller Kuttere henregnes i Almindelighed Fartøier paa 35 til 50 Tons og derover. Smaaskøiter er i Regelen omkring 25 Tons og derunder, ikke faa er endog kun 12 til 20 Tons. Dæksbaadenes Størrelse og Bygningsart (Klinker eller Kravel) varierer meget, idet endel er saa smaa som kun 20 Fod lang i Kjølen, medens andre er indtil 40 Fod; men som den almindeligste Størrelse nu for Tiden kan sættes 33—35 Fods Kjøl med 5 Mands Besætning og 2 Dorier for Vinterfisket, kun faa har 7 Mand og 3 Dorier.

Hvad Rigning af aabne og dækkede Baade angaar, er man i de sidste Aar gaaet over til at benytte kun 1 Mast og Gaffelseil — helst uden Bom; to Master med Loggerseil er efterhaanden gaaet ud af Brug og sees nu kun undtagelsesvis; Stormast og Papegøimast bruges af enkelte store Dæksbaade, men vil formodentlig blive mere almindelig, naar Drivgarnsfisket med Kabel paa det aabne Hav faar et større Opsving.

*

*

*

I Sammenhæng med Havfiskeriets Udvidelse, navnlig paa den mørke Aarstid, staar Spørgsmaalene om flere og bedre Fyre, og om større Havnanlæg. Begge Dele er jevnlig Themata i Fiskerimøder paa mine Reiser i Fiskeristrøgene. I Løbet af 1897 har jeg paa given Foranledning fremholdt i en speciel Udtalelse, hvilke Krav der har meldt sig angaaende en længere Brændingstid for de saakaldte «Fiskefyres» Vedkommende paa Kysten af Romsdals Amt; saavidt vides findes ingen Fiskefyre andensteds i mit Distrikt. Derhos er fremholdt det ønskelige i, at enkelte af de mindre andre Fyre, som benyttes af Fiskerne paa deres Seilads til og fra Fangstfeldtet tilhavs, fik dels et stærkere Lys, dels en videre Lyskreds ved at forhøies. Det er sandsynligt, at Kravene vil forfleres efterhaanden som en større Del af Fiskerbefolkningen faar

Brug for Fyrene udenfor den hidtil almindelige Tid, under selve Vinterfisket, 2: et Par Uger af Januar samt Februar og Marts. Med en bedre Belysning til Veiledning under Indseilingen fra Havet saavel Vaar og Høst som Midtvinters vil selvfølgelig skaffes Fiskerne en tryggere og hyppigere Anledning til at udnytte enhver Chance til Havfiskeri udenfor den lyse Sommertid. Under dette Aars Storsildfiske blev flere Fiskefyre tændte i Løbet af Forvinteren; Fiskernes Taknemlighed herfor kom hyppigt til orde. Kunde det paaregnes, at de fleste af Fyrene blev holdt tændte hele Vinteren igjennem, er det sandsynligt, at Vinter-Kveitefisket, som kan blive det mest lønnende af alle Line- og Snøre-Fiskerier, vil blive drevet i stor Udstrækning; hidtil har det været omtrent umuligt, undtagen for Dampbaadene, som langt bedre end Seilere kan overvinde Vanskelighederne ved de korte Vinterdage paa en farlig Kyststrækning uden god Fyrbelysning. Saavidt jeg af Fyrdirektørens Udtalelser kan se, kan der ventes en Ordning foreslaet, som gaar i den her antydede Retning; blev der givet Fiskeriinspektøren Anledning til at forhandle et eventuelt Forslag derom med Fiskerbefolkningen i de mest interesserte Distrikter, er det ikke usandsynligt at Sagens Udredning derigjennem kunde ydes et lidet Bidrag for endel Lokaliteters Vedkommende. Det forekommer mig at være en noksaa naturlig Ting, at den Del af Befolkningen, som skulde have den væsentligste Nytte af dette Slags Foranstaltninger, blev raadspurgt eller i alle Fald hørt paa Forhaand og da med Distriktets Fiskeriinspektør som Mellemed. Dette sker vistnok af og til, men synes ikke at være nogen almindelig Regel, saa mit personlige Kjendskab til disse Sager inden mit Distrikt neppe er saa fuldstændigt, som det kunde og burde være, hvilket jeg oftere har maattet beklage under de Forespørgsler, som Fiskere jævnlig pleier henvende til mig i og udenfor de sædvanlige Fiskerimøder.

Hvad dernæst Spørgsmaaset om nye eller større Havne for Havfiskeriets Skyld angaar, saa er det indlysende, at naar de aabne, smaa Robaade afløses af store Dæksbaade og Skøiter, vil de Havneanlæg, som var beregnede kun eller næsten udelukkende paa Smaabaade, findes lidet hensigtsmæssige, dels for trange og dels for lidet dybe. Allerede for Aar tilbage har Hensynet til de større Skøiter paa Vinterfisket gjort sig gjældende i nogen Grad. Men naar Robaadenes Antal reduceres til en Bagatel, og store Dæksbaade og Smaaskøiterne bliver nogetnær de eneste, som bør komme i Betragtning som Repræsentanter for Fiskerflaaden, saa kommer Kravene til en god Havn at stilles ganske anderledes. Vistnok er for Tiden Stillingen saaledes, at man neppe kan vente at se Bevilgninger til større nye Havneanlæg opførte paa Budgettet i nogen større Mængde, saa Sagen forsaavidt ikke vil findes at være aktuel. Men jeg tror dog her at burde bemærke, at det nævnte Havnespørgsmaal stadig kommer paa Bane i Fiskerimøderne og kan siges at spille en ikke ubetydelig Rolle under Bestræbelserne for at udvikle Hav-

fiskerierne, og at det derfor var meget ønskeligt, at der i alle Spørgsmaal om Havne i Fiskeridistrikterne, i alle Fald i mit Distrikt, blev taget særligt Hensyn til, hvilken gennemgaaende Forandring der sker med Fiskerflaaden i omhandlede Henseende. Ogsaa hvad disse Anliggender angaar har jeg oftere maattet savne nærmere Kjendskab til, hvad der i Aarets Løb kommer frem af Andragender fra Distrikterne og af Forslag eller Udtalelser fra vedkommende Autoriteter. Ligesom i Anliggender vedkommende Fiskefyrene burde ogsaa Anliggender vedkommende Havneanlæg og Havneforbedringer for Fiskeriernes Skyld, ventes at blive gjort til Gjenstand for en Drøftelse inden vedkommende Fiskerbefolkning sammen med Distriktets Fiskeriinspektør, ikke mindst fordi Fiskerne til Stadighed henvender sig til Inspektøren for at faa Besked om de Sager, som angaar dem og deres Næringsvei, og som de venter, at Inspektøren fremfor enhver anden maa have fuldt Rede paa. I denne Fiskernes Opfatning af en Fiskeriinspektørs Gjøremaal maa jeg erkjende at være ganske enig; at staa udenfor Befatningen med visse Dele af de offentlige Fiskerianliggender kan maaske betragtes som en Lettelse i Fiskeriinspektørens Arbeide, men jeg tror de fleste vilde foretrække Arbeidet for at kunne undgaa det lidet behagelige i at maatte erklære sig uvidende overfor Fiskerbefolkningen angaaende Sager af den største Interesse for alle i Distriktet.

En Sag, som baade angaar Vinterfiskerierne og visse Dele af Havfisket, er Spørgsmaalet om Politiopsyn paa Havet, fornemmelig for Søndmøre og Dele af Romsdals Føgderi, ligesaa for enkelte Dele af Nordmøre. Sagen har i Aarets Løb paany taget Fart, og Forestillinger desangaaende vil allerede være indkommet til det kongelige Departement, ledsaget af mine Udtalelser, hvortil jeg her kan henvise. Naar jeg dog her berører denne Sag, saa er det kun for at bemærke, at ogsaa her er det paakrævet at tage Hensyn til den oftere omhandlede Udvikling af Fiskerflaaden, deres Overgang til større Fartøier og Dampbaade. Hidtil har man i Lovgivningen, og særlig i alt, hvad der angaar Opsyn, vistnok opstillet Forholdene i Lofoten som de for de fleste Fiskerier normale eller almengjældende, hvorefter man helst burde indrette sig for at opnaa noget mønstergyldigt. Dersom Hensynet til Lofot-Forholdene i tidligere Dage var det rigtige og afgjørende, saa er det ikke dette i vore Dage. Uden at ville paastaa, at det traditionelle Fiskeristel i Lofoten, om føie Tid, vil blive karakteriseret som gammeldags, saa tror jeg dog forvist, at det ikke længere kan betragtes som det for Udviklingen ellers i Landet toneangivende, følgeværdige, thi for at kunne være eller blive dette, maatte Udviklingen deroppe forlængst taget en anden Retning og ikke, i bogstavelig Forstand, manglet Plads, baade paa Havet og paa Land, til at gjøre sig gjældende i alt, hvad der er tidsmæssigt. Lofotfisket maa siges at være et exceptionelt Fiske i de fleste Henseender og at drives af tilreisende Folk, som i Regelen ernærer sig ved anden Haand-

tering i den øvrige Del af Aaret; medens Fiskerierne i en større Del af Romsdals Amt og visse Strøg af Trøndelagen er mere regulære, drives omtrent hele Aaret rundt og efterhaanden gaar over til at blive den vigtigste eller endog den eneste Næringsvei for et betydeligt Antal Personer af den faste Befolkning — Forhold som i mange Retninger øver en bestemmende Indflydelse baade paa Driftsmaaden og paa Udviklingen af alt det, som staar i Forbindelse med Fiskerierne. Dette kan ikke noksom fremhæves, hvor der er Tale om Fiskerilovgivningen; thi kun med denne gennemgaaende Forskjel for Øie vil man faa den rette Forstaaelse af de forskjellige og særegne Krav, som vil gjøre sig gjældende fra Romsdals Amt og fornemlig fra Søndmøre og den faste Stok af Fiskere der.

*

*

*

Til Slutning skal bemærkes, at der i det forløbne Aar og Tiden strax før er vakt en voxende Interesse for Fiskeri- eller rettere Fisker-Foreninger ude i Distrikterne. Fleresteds har den store Nytte og Indflydelse, som Fiskernes Forening i Aalesund har øvet, vakt Opmærksomhed og fremkaldt Ønsket om at faa lignende Sammenslutning istand blandt Fiskerne andensteds. Kun i mindre Grad har Tanken været at etablere Institutioner, som kunde virke i en noget forskjellig Retning eller for andre Interesser end de, som Fiskeriselskaberne i Byerne er Talsmænd for. Det er hovedsagelig i Romsdals Amt, at Fiskerne i de senere Aar har syslet med Tanken om at oprette saadanne mere lokale Fiskerforeninger. Foruden den i Kværnæs i Nordmøre oprettede Forening som har sluttet sig til Fiskeriselskabet i Kristiansund som Filial af dette, skal der ogsaa andensteds i Nordmøre været paa Bane at faa Foreninger istand, ligesaa i Kristiansund blandt Byfiskerne, nærmere Underretning herom savnes. I Romsdals Fogderi er dannet en Fiskerforening i Bud, den første i dette Fogderi; en eller to til har været under Drøftelse i Fiskerimøder andensteds i Fogderiet. Paa Søndmøre er der foruden de to Foreninger i Aalesunds By, stiftet en tredje paa Flemsøen, for nogen Tid siden, og som Filial af Fiskernes i Aalesund; i Vinter stiftedes den fjerde Forening, nemlig paa Lepsøen i et specielt derfor sammenkaldt Fiskerimøde; en femte Forening har været paa Bane for Haramsøen, ifølge en Henvendelse desangaaende til mig forleden Vinter. Ogsaa i den søndre Del af Søndmøre skal man have gjort Forberedelser i samme Retning.

Saaledes skulde der nu være 18 Fiskeriselskaber og Foreninger (Filialer) i mit Distrikt, og dernæst 4 à 5 under Forberedelse. Dette viser i alle Fald en voxende Erkjendelse af Fiskeriselskabers Nytte og specielt for den Del af deres Virksomhed, som ligger Fiskerbefolkningen nærmest paa Hjerte. Thi, som bemærket, er det hovedsagelig Fiskerne,

hvis Interesse er kommet frem i Bevægelsen i de to, tre sidste Aar. Det mest eiendommelige ved de nye Foreninger, som enten allerede er dannet eller er under Forberedelse, er dette, at Fiskerne agter at slutte sig sammen for at fremme sine Standsinteresser ved dels at faa Indflydelse paa de offentlige Fiskerianliggender, Lovgivningen og Bevilgningssager, og dels at erholde Andel af det aarlige Bidrag til Landets Fiskeriselskaber, hvoraf de mener at have faaet mindre Nytte end forventet. At skaffe sig en hyppigere Anledning til at drøfte almindelige Fiskerispørgsmaal, og at faa istand smaa Bogsamlinger, (hvoraf Fiskeriliteraturen skulde udgjøre den væsentligste Del) har været en fremtrædende Tanke hos flere af de ledende Mænd. Et for nogle af Foreningerne meget vigtigt Motiv for Sammenslutning har været, at saadanne lokale Foreninger kunde danne større Samlag eller Aktieselskaber til Oprettelse af Ishuse, Fryserier, Anskaffelse af Agn, af Dampskibe og lignende Formaal, som de enkelte Fiskere har vanskeligt for at magte alene; ogsaa Fællesskab i selve Fiskeriet, fornemlig Havfiskeriet efter Kveite om Sommeren, har været drøftet, idet man har fundet, at meget vilde vindes ved at flere Fartøier slog sig sammen om at have en fælles Transportbaad (Dampbaad) for Agn ud og fersk Fisk ind, ligesaa under Drivgarnsfisket, hvor en Dampbaad til flere Fartøiers fælles Betjening kunde dels bringe Fangsten fersk eller saltet til nærmeste By, dels benyttes til Slæbning i stille Veir eller Modvind til og fra Fangstfeltet.

En nærmere Fremstilling af disse Foreningers Program, fremtidige Virksomhed og Samarbejde med Landets øvrige Selskaber, tror jeg ikke her at burde indlade mig paa, ei heller skal jeg udtale mig om, hvorledes deres Forhold til de offentlige Bidrag burde ordnes, og hvilken Befatning Fiskeriinspektøren burde have med Foreningernes Virksomhed og Økonomi, eftersom der formentlig vil blive Anledning til at drøfte disse Spørgsmaal under anstundende store Fiskerimøde til Sommeren under Fiskeriudstillingen i Bergen.

Trondhjem $\frac{\text{December 1897.}}{\text{April 1898.}}$

Fredrik M. Wallem.

Fra

Fiskeriinspektøren i Finmarken.

Beretning

om hans Virksomhed i 1897 (i Uddrag).

Aaret 1897 har ikke været noget rigt Aar for Finmarken, Loddefisket gav under et Middelaars Udbytte, Sommerfisket var mindre godt de fleste Steder, og Høst- og Vinterfisket smaat næsten overalt; naar saa dertil kommer, at Priserne paa saavel Fisk som Lever vare lave, saa kan man forstaa, at der ikke blev stor Fortjeneste for de fleste af Fiskerne, og som Følge deraf heller ikke noget godt Aar for de fleste Handelsmænd, da en hel Del Fiskere ikke fiskede saameget, at de kunde dække, hvad de havde faaet paa Kredit.

Lodden mærkedes tidligt flere Steder i Finmarken, saaledes fik man allerede i Begyndelsen af Februar Torsk, der var fuldsprængt med Lodde udfør Ingø, ligesom der ogsaa paa den Tid saaes Loddestim udfør Vardø; men Lodden stødte dog ikke under Land noget Sted før i Begyndelsen af Marts, da der stængtes endel i Honningsvaag og førtes af Agndampskibene til Lofoten. Fra April stod der Lodde under Land flere Steder paa Kysten, saaledes berettedes om Masser af Lodde ved Skjötningberg samt ved Ekerø i Varangerfjorden, og Lodden holdt sig enkelte Steder under Land helt til Begyndelsen af Juni. Den 10de Juni saaes saaledes Masser af Lodde ved Næsseby inderst inde i Varangerfjorden, men strax derefter forsvandt den fra hele Kysten.

Sild var der ogsaa hele Vaaren udover i flere af Finmarkens Fjorde, og der toges ikke saa lidet til Agn saavel i Varangerfjorden som i Laxefjord og Talvik.

Allerede i Begyndelsen af Januar begyndte et godt Fiske ved Hasvik

og Bredvik paa Sørøen, men dette Fiske blev da kun drevet af Hjemme-folket, saa noget synderlig stort Kvantum blev ikke opfisket. Efterat den fremmede Almue var fremkommen, var der ogsaa i Marts og April adskillig Fisk paa Bredvikhavet, men Fiskerne maatte da ofte i dagevis ligge paa Land paa Grund af Agnmangel. Savnet af Telegraforbindelse føltes stærkt, og det er ikke tvivlsomt, at adskilligt mere vilde været opfisket, hvis man kunde gjort Forholdene bekendt ved Telegrafens Hjælp.

Fra April begyndte Fisket saagodtsom over hele Vestfinmarken og strakte sig saa langt øst, som til Mehavn og Gamvik; det dreves med afvekslende Held til Udgangen af Mai og var bedst for Mehavn, Skjøtningberg, Kjøllefjord, Laxefjord, Kjølvik og Honningsvaagene. I Østfinmarken begyndte derimod intet Fiske før i Begyndelsen af Mai og da ogsaa kun for Værene Finkongkjeilen og Berlevaag; der var samtidig ogsaa Tegn til et begyndende Fiske længere øst, men saa begyndte Kobben at vise sig, og saalænge denne holder sig under Kysten i større Masser, pleier ikke Fisken komme under Land, og af denne Grund fik man rimeligvis heller intet Fiske for Havningberg, Vardø og i Varangerfjorden før i Slutningen af Mai, da Kobben atter forlod Kysten. Foruden dette, at Fisket slog Feil omtrent over hele Østfinmarken, saa gjorde ogsaa stormende og uroligt Veir sit til, at Udbyttet af Loddefisket kun blev omkring 13 Millioner; der berettedes ogsaa oftere om Agnmangel, trods det, at mere end 20 Agndampskibe trafikerede Finmarkskysten og gjorde, hvad de kunde, for at skaffe tilstrækkeligt Agn. Dybsagnsfisket er nu i mere og mere Aftagende, og naar man overalt omtrent udelukkende fisker med Line, saa trænges naturligvis en Masse Agn. For endel Aar tilbage var der — ialfald i de fleste Vær i Østfinmarken — ikke Tale om at begynde med Line før langt ud i Mai, nu derimod, da Agndampskibene, saasomt Loddefisket begynder, bringer Agn, tages Liner i Brug strax. Dette er jo et lettere Fiskeredskab end Dybsagnsnøret, men ikke saa lønnende for Fiskerne, thi især, naar Fiskepriserne ere lave, skal der ikke fiskes saa lidet for alene at betale Agnet. Iaar skal saaledes flere af Agndampskibene have tjent bra, paa samme Tid, som de fleste Fiskere fik meget smaa Lotter. Mange Fiskere, der gjerne vil drive med Dybsagn, paastaar ogsaa, at Dybsagnsfisket ødelægges, naar der kommer meget Line i Sjøen, og det er derfor et Spørgsmaal, om det ikke havde været rettest — som foreslaaet af Fiskerikommissionen — at den nye Fiskerilov havde lagt det i Udvalgets Haand at bestemme, naar man skulde begynde med Line.

Af det opfiskede Kvantum blev noget over 5 Millioner hængt til Rundfisk. Endel af denne blev ikke pen Vare iaar; vel var ikke Aaret heldigt for Tørringen, idet der først i Mai var flere Dages stærk Varme, hvilket gjorde, at noget af Fisken begyndte at blive sur, og senere havde man specielt i Vestfinmarken fugtigt og regnfuldt Veir i Juni og Juli, saa man vanskeligt kunde faa den rigtig tør, men en bedre Behand-

ling saavel fra Fiskernes som Handelsmændenes Side havde dog kunnet rettet noget paa Forholdet.

Nu, da der væsentlig benyttes større Baade, der ofte ligger ude flere Dage af Gangen, bringes Fisken iland ofte saaledes, at den er lidet skikket til Handelvare. Fiskerne skulde i saadanne Tilfælder slagte og sløie Fisken, strax man fik den ombord, og den vilde da kunne holde sig meget bedre. Jeg har seet Beviser paa, at Fisk, der er sløiet strax den er kommen ombord og lagt ordentlig bort, har holdt sig pen og stiv i flere Dage, paa samme Tid, som usløiet Fisk er bleven blød paa meget kort Tid. Det skulde synes, som en Forandring til det bedre i denne Henseende maatte være en let Sag at faa gennemført, men saalænge Konkurrancen blandt Kjøberne gjør, at Fiskerne faar omtrent samme Pris for sin Fisk, hvordan denne end ser ud, saa finder disse det lettere og behageligere at vente med Sløiningen, indtil de er komne paa Land med Fisken.

Jeg har ogsaa oftere truffet paa Fiskere, der tror, det er ulovligt at sløie Fisken paa Sjøen, men hvor de har dette fra, har jeg ikke kunnet faa Rede paa, ligesom vel ogsaa enkelte mene, det ikke er heldigt for Fisket, at Sløining foregaar paa Fiskehavet. De fleste Fiskere, jeg har talt med om denne Sag, er dog af den Formening, at Fisket ikke skades ved dette, da Strømmen i de fleste Tilfælder vil føre Sloget langt bort fra Fiskepladsen, før det naar Bunden, og i alle Tilfælder kan man jo føre med sig nogle tomme Tønder før at have Sloget i, indtil man kommer under Land.

Saa har vi Behandlingen paa Land, der heller ikke endnu paa mange Steder er saa god, som den bør være. Man aabner Fisken for lidet i Bugen, gjør den for daarligt ren og vasker den slet; hvis man aabnede Fisken et Stykke forbi Gatboret, rensede og vadskede den godt, specielt inderst inde i Mavehulningen, vilde megen Fisk spares for at blive sur og faa Mak, ligesom den ogsaa da snarere vilde blive tør. Man kan jo enkelte Aar være saa heldig med Tørringen, at selv en daarlig aabnet og slet vasket Fisk kan blive nogenlunde pen Vare men saadant bør man jo ikke stole paa; hellere da behandle Fisken slig, at man kan have Haab om at bevare den god, selv om ikke Tørringsforholdene bliver saa gunstige. Der kan muligens indvendes, at Fisken ikke behandles slettere nu end før — hellere bedre — og dette kan paa en Maade være sandt nok; men hvem kan sige, hvormeget det har skadet vort Rundfiskmarked, at vi ialfald enkelte Aar har sendt mindre god Vare fra Finmarken?

Vi bør vistnok ikke stole formeget paa, at vi endnu er omtrent ene om dette Marked, thi der kunde nok hænde, at Forbrugerne i de Aar, vor Rundfisk var mindre god, kunde finde sig bedre tjent med at købe newfoundlandsk eller fransk Saltefisk istedet, og mister man først en Kunde, er denne ikke altid saa let at faa igjen.

Kjøbere af vor Rundfisk i Hamburg har iaar klaget paa den og for-

langt Afslag i den omakkorderede Pris for de fleste Partiers Vedkommende, og det maa jo indrømmes, at en stor Del af Finmarksfisken iaar ikke var saa pen, som den har været de to foregaaende Aar, da vi havde særdeles gunstige Tørringsforholde, men det er dog ogsaa sikkert, at der iaar er klaget over Fisk, der har været bedre end Fisk, som har været tagen god og tilmed rost, naar Konjunkturerne har været gode. Jeg har før om Aarene ikke saa sjelden seet Fisk, der slet ikke var saa fin, solgt for prima Vare og modtaget som saadan, uden at der er klaget, og jeg har til og med hørt Handelsmænd fortælle, at de for Fisk, de selv har været bange for skulde refuseres, har faaet Ros og Tak samt Forespørgsel efter mere af samme Sort.

Der er enkelte Handelsmænd heroppe, der gjør sig al mulig Flid for at kunne skaffe en pen Vare og af den Grund faar større Arbejdsudgifter paa Fisken, men det er lidet opmuntrende for disse at fortsætte, naar de ser, at deres Konkurrenter faar samme Pris for den slettere behandlede Fisk, og der er intet, der skader Arbejdet for bedre Behandling af vore Fiskeprodukter mere end det, at der ikke gjøres Forskjel i Priser af en god eller mindre god Vare, og dette helt fra Fiskerens Haand. Enten Fiskeren behandler Fisken pent eller ikke, han opnaar samme Pris, Skipperen, enten han faar en prima Klipfisklast eller ikke, omtrent samme Pris faar han, og Handelsmanden, der lægger Arbejde paa at faa Rundfisken til fin Vare, faar denne som oftest ikke bedre betalt for det. Fik den Fisker, der leverede vel behandlet Fisk, den Skipper, der leverede prima Klipfisk, og den Handelsmand, der leverede velstelt Rundfisk, noget bedre Pris for sine Varer end Andre, der var mindre nøieseende med Behandlingen, saa vilde dette være det bedste Middel til at faa Forbedring i vore Fiskeprodukters Behandling.

Saa har som sagt Hamburgerne klaget, og omendskjønt jeg ikke kan frigjøre mig for den Tanke, at den væsentligste Aarsag til dette er de daarlige Konjunkturer for Rundfisk i Italien, saa haaber jeg dog, dette vil virke til, at man herefter vil gjøre sit bedste for at faa saa god Vare som muligt, samt muligens ogsaa hjælpe til, at Hamburgerne — ligesom et Par Firmaer i Italien gjør — herefter kommer til at kjøbe og modtage Fisken heroppe ved sine Agenter. Thi her bør være Stedet for Vragningen, og ikke Hamburg.

Som før nævnt var Sommer- og Høstfisket ogsaa mindre godt forløbne Aar, specielt ude ved Kysten; inde i flere af Finmarkens Fjorde har derimod dette Fiske taget sig op i de senere Aar. Dette har rimeligvis sin Grund i den Omstændighed, at der har holdt sig Sild inde i Fjordene saagodtsom hele Aaret rundt, og denne trækker vel Fisken efter. Forholdene har betydelig forandret sig, specielt i Østfinmarken de senere Aar. I Vardø f. Ex., hvor man før nogle Aar siden havde gode Torsk- og Hysefiskerier saagodtsom hele Aaret rundt, har Fisket det sidste Aar været rent smaat, i de to sidste Vintre er der ikke fisket saameget Hyse, at

den herværende Hermetikfabrik har kunnet faa den fornødne Forsyning til Driften. Dette har gjort, at man for Alvor har taget Spørgsmaalet frem, om der ikke længere tilsjøs skulde være Banker, hvor Fisken holder sig. Vardø Fiskeriforening udsatte 5 Præmier fra Kr. 100,00 til Kr. 250,00 for Fiskeforsøg paa en Banke, man kjendte til var 7 à 8 Mile ud for Vardø, og det lykkedes mig ihøst at faa Handelsmand Skancke i Mehavn til at gjøre Forsøget med sin Fiskedamper «Finmark».

Den 6te August gik Dampskibet ud fra Vardø, Hr. Skancke samt 8 Fiskere herfra medfulgte, selv gik jeg ogsaa med, da jeg ønskede tage endel Dybvands- og Temperaturmaalinger. Der skulde benyttes 4 Doryer, hvoraf de to med 1 200 Angler Line og to med 200 Angler Kveitevad paa hver. Temperaturen viste sig at være overalt i Overfladen 7° C., paa 100 Favnes Dyb 6°, men sank hurtigt eftersom man kom dybere ned, saa der paa 160 Favnes Dyb kun var 3,5°. Dybden er noget over 200 Favne 3 à 4 Mile ud for Vardø, men 7 Mile ud fandt vi Dybden at være 80—100 Favne, og her udsattes da baade Linerne og begge Kveitevad. Strax efter begyndte det imidlertid at kule op, saa man maatte begynde at trække Redskaberne efterat disse havde staaet i Sjøen nogle Timer, og Fangsten beløb sig til 800 Kilo Kveite, 360 Kilo Torsk, 130 Kilo Hyse og 180 Kilo Brosme foruden nogen Stenbit, Uer og Flyndre. «Finmark» gik senere 3 Ture ud og benyttede da 5 Doryer med indtil 300 Angler Kveitevad paa hver. Fangsten var 2den Tur 1 500 Kilo Kveite og 400 Kilo Stortorsk, 3die Tur 1 900 Kilo Kveite og 1 300 Kilo Stortorsk, 4de Tur 2 200 Kilo Kveite og 800 Kilo Stortorsk. Det viste sig altsaa, at der var Fisk ude paa denne Banke, men da Nætterne nu begyndte at blive lange, og Høststormene begyndte, sluttede man Fisket. Iaar vil rimeligvis Hr. Skancke gjentage Forsøget og da fra tidligere paa Sommeren, ligesom jeg antager, at endel dækkede Baade fra Vardø ogsaa da vil forsøge at drive Fiske derude. Vardø Fiskeriforening har i Vinter ladet skjære og indlægge i Hus endel Is, saa den nødvendige Is kan faaes for at bevare Agnet og Fisken.

I et nyligt afholdt Fiskerimøde her i Vardø debateredes Spørgsmaalet, om noget kunde gøres for at skaffe mere Fisk paa Land om Vinteren, da man fandt det meget uheldigt, at hverken Hermetikfabrikken eller Hr. Ingeniør Martens, der har begyndt en Forretning her med Konservering af fersk Fisk efter sin patenterede Methode, kunde faa tilstrækkelig Forsyning. Da saavel Hermetikfabrikken som Hr. Martens sysselsætter mange Folk — væsentlig Kvinder — naar der kan faaes tilstrækkelig Fisk, saa er det jo af stor Betydning for Vardø, at disse Forretninger kan holdes i stadig Virksomhed. Fiskerne udtalte, at de troede, der maatte være mere Fisk ude paa Eggen, 2 à 3 Mile fra Land, men at de med sine Smaabaade ikke vovede sig saa langt ud i den mørke, stormfulde Vintertid og mente, der burde gøres Forsøg med en Fiskedamper. At faa nogen Fiskedamper til at gjøre Fiskeforsøg fra Vardø

om Vinteren, uden at den første Vinter fik lidt offentlig Støtte, troede man dog ikke lod sig gjøre, og jeg blev derfor anmodet om at gjøre, hvad jeg kunde, for at faa lidt Statsbidrag til en Fiskedamper, for at denne i Løbet af kommende Vinter kunde blive stationeret i Vardø og derfra drive Fisket.

Vardø Fiskeriforening sidder ikke inde med tilstrækkelige Midler til at kunne støtte et saadant Foretagende, og der maa vel derfor ansøges Storthinget om den nødvendige Bevilgning, der rimeligvis vil dreie sig omkring Kr. 3 000,00, idet jeg har tænkt mig som passende Bidrag Kr. 500,00 pr. Maaned i 6 Maaneder.

Af det for Budgetterminen 1896—97 til Fiskeriforeningerne af Statsmidler bevilgede Beløb Kr. 55 000,00 til Ophjælp af Saltvandsfiskerierne fik Hovedselskabet i Bergen Kr. 19 000,00 og Flødevigens Udklækningsanstalt Kr. 8 500,00. Resten Kr. 27 500,00 fordeltes paa Fiskeriselskaber og Foreninger Landet rundt. Af disse Penge kom kun den lille Sum Kr. 600,00 Finmarken tilgode, idet Vardø Fiskeriforening fik sig tildelt dette Beløb. Den Maade disse Statsmidler fordeles paa, nemlig at de forskjellige Fiskeriforeninger faar sig tildelt en større eller mindre Sum, synes mig hverken at være heldig eller retfærdig; at saaledes Finmarken, fordi her ikke er mere end en Fiskeriforening, kun skal faa Kr. 600,00 af det hele bevilgede Beløb Kr. 55 000,00 er jo ingen Mening i, specielt da Finmarken vistnok er den Landsdel, der mest og bedst trænger Statshjælp for at kunne faa Fiskerinaeringen op. En mere retfærdig Fordeling synes jeg det maatte være — efterat Bergen og Flødevigen havde faaet sit — om hver af de 4 Inspektører kunde faa bevilget til Distriktet efter dettes Størrelse og Krav, og i saa Tilfælde vilde der vel falde nærmere Kr. 6 000,00 som Kr. 600,00 paa Finmarken. Havde vi heroppe havt denne Sum at raade over, kunde vi ikke alene gjort Forsøgsdrift med Dampskib fra Vardø om Vinteren, men ogsaa foretaget flere andre gavnlige Foranstaltninger.

Forslag til de for hvert Distrikt bevilgede Midlers Anvendelse har jeg tænkt mig burde gives af en Komité, bestaaende af Distriktets Fiskerinspektør, et Medlem fra hvert af de i Distriktet værende Fiskeriforeninger samt et Medlem, valgt af Amtsstyret fra hvert Amt inden Distriktet.

Da jeg tror en Fordeling paa denne Maade vilde være heldigere end den nu benyttede, tillader jeg mig at henlede det høie Departements Opmærksomhed paa denne Sag.

Hvalfangsten blev i 1897 drevet af 23 Dampskibe imod 27 i 1896. Fangsten beløb til 1 063 Hval imod 1 071 foregaaende Aar. Af omstaaende Tabel vil sees, at Fangsten af Finhval og Knølhval var mindre end i 1896, men større af Blaaqual og Seihval. Saameget Blaaqual som der fangedes ifjor er ikke fanget paa flere Aar, og Aarsagen til dette har jeg tænkt mig kunde være, at der ifjor var isfrit paa Nordsiden af Island, saa Hvalen uhindret af denne kunde passere, ligesom ogsaa Blaaqualens

Føde, Kril, saaes i større Mængde end foregaaende Aar. Fin- og Seihvalerne holdt sig ogsaa ifjor væsentlig udfør Vestfinmarken, hvorfor Hvalfangernes Fangst i Østfinmarken var mindre god indtil August Maaned, da Blaaahvalfangsten begyndte udfør Vardø.

Antagelig har vel de fleste Selskaber iaar drevet uden Tab, men Fortjenesten er vistnok ikke stor for mange af dem, da Priserne paa saavel Tran som Guano fremdeles er slette. Kaptein Ingebrigtsen paa Rolfse har ogsaa iaar den største Fangst; han benyttede en længere Tid Slæbebaad og hentede flere Hval helt fra Havet om Bearen Island, hvor han ogsaa fangede 7 Bootlenose.

Iaar flytter Tønsbergs Hvalfangerselskab sin Station fra Jarfjord til Oxvfjord ved Nordkyn, og den i Jarfjord værende Kraftfoderfabrik flyttes vel ogsaa rimeligvis til Vestfinmarken.

Efter en Gjennemsnitspris af £ 14 for Spæktran, £ 8 for Kjødtran, £ 70 for Barder og Kr. 7,00 pr. Sæk Guano og Kraftfoder vil den samlede Bruttofangst af Hvalfangsten i Finmarken for 1897 beløbe sig til noget over Kr. 1 200 000,00.

Selskabets Navn.	Bestyrer.	Station.	Blaahval.	Finhval.	Seihval.	Knølhval.	Fede Speektran.	Fede Kjødtran.	Sække Guano.	Ton Bander.	Antal Fangstbaade.
Tønsbergs Hvalfangerselskab . .	Hoff	Jarfjord	9	17	29	4	1 480	0	0	7,2	2
Kristiania Do. . .	Castberg	Bussesund	13	19	39	4	1 343	527	2 694	8,2	2
Laurvigs Do. . .	Berentsen	»	21	22	22	1	1 773	100	0	9,9	2
Hvalfangerselskabet «Haabet» . .	Sørensen	»	10	13	11	0	1 000	500	3 000	5,0	1
Do. «Neptun» . .	Lange	Baadsfjord	5	27	51	3	1 700	140	0	8,5	2
Evensens Hvalfangerselskab . . .	Evensen	»	2	18	18	0	704	100	0	4,0	1
Stokke Do. . . .	Andersen	Risfjord	2	30	53	1	1 563	200	0	7,0	2
Foyns Do. . . .	Olsen	Mehavn	5	47	68	3	1 858	710	2 360	11,0	3
Hvalfangerselskabet «Vestfold». .	Bryde	Tufjord	4	62	39	19	2 722	0	0	13,5	2
Do. »Skjold og Væрге»	Larsen	Ingø	7	44	46	7	2 178	450	0	11,5	2
Ingebrigtsens Hvalfangerselskab .	Ingebrigtsen	Rolfsø	13	38	23	10	2 100	437	0	10,0	1
Hvalfangerselskabet «Thekla» . .	Christensen	Sørøen	3	35	22	3	1 518	0	0	7,0	1
Do. «Finmarken». . .	Dessen	»	0	28	92	1	1 684	650	3 210	9,7	2
Kraftfoderfabrikken	Bull	Jarfjord	0	0	0	0	0	503	2 385	0	0
Samlet Fangst i 1897			94	400	513	56	21 623	4 317	13 649	112,5	23
Samlet Fangst i 1896			58	733	106	174	20 635	5 616	16 504		27

Sælfangsten blev i 1897 drevet af 22 Fartøier fra Hammerfest med en Besætning af 219 Mand. Fangsten for disse Fartøier var 10 918 Smaasæl, 3 608 Storsæl, 208 Hvalros, 29 levende Bjørne og 140 Bjørneskind. Fra Vardø blev denne Fangst drevet af 4 mindre Fartøier, og Fangsten for disse var 1 832 Sæl, 98 Hvalros, 12 levende Bjørne og 56 Bjørneskind. Værdien af den samlede Fangst efter de til Mandskabet udbetalte Priser beløb sig til Kr. 1 168 500,00.

Iaar vil der rimeligvis fra Vardø blive indkjøbt og udrustet til Sælfangst 2 Fartøier paa omkring 70 Tons Drægtighed. Fra Murmanskysten drev ifjor 2 mindre Seilfartøier Sælfangst i Hvidehavet, og disse fik efter Forlydende begge fuld Fangst. Iaar vil derfra ligeledes blive drevet Fangst med et Sælfangerdampskib, der er indkjøbt fra Sandefjord, nemlig Sælfangerdampskibet «Geiser». Dette, at Russerne lægger sig efter Sælfangst i Hvidehavet, haaber jeg vil have tilfølg, at Sælen lidt efter lidt vil formindskes der, og at saavel Fiskerierne paa Murman som i Østfinmarken derved for endel vil spares for Sælens Massebesøg.

Haakjærringfangsten blev ifjor drevet fra Hammerfest af 10 Fartøier, og disse fiskede under norsk Kyst 432 og under Spitsbergen 626 Tønder Lever. Værdien af denne Fangst er opgivet at være Kr. 12 774,00. Fra Vardø drev 18 Skibe, 24 Dæksbaade, 6 Halvdæksbaade og 4 aabne Baade Haakjærringfangst, og disse fiskede under norsk Kyst 5 432 og under Spitsbergen 1 528 Hektoliter Lever til en samlet Værdi af Kr. 65 835,00.

Leveren betales først paa Vaaren med Kr. 11,00 pr. Hektoliter, men faldt i Pris udover Sommeren til Kr. 9,00, hvilket jo er en meget lav Pris og betydelig mindre end ifjor, da Gjennemsnitsprisen var Kr. 14,00. Trods disse lave Priser paa Leveren var dog vistnok Fortjenesten for Kjøberne ringe paa Grund af de lave Priser for Haakjærringtran, og det vilde derfor være ønskeligt, om noget kunde gøres, for at faa Priserne paa denne Tran op. Enkelte Kjøbmænd forlangte ifjor af Fiskerne, at Galden skulde tages ud fra Leveren, strax denne var kommen ombord, og da det viste sig, at dette var til Fordel for Tranen, bør alle Kjøbere forlange dette gjort herefter.

Norsk Selskab til Skibbrudnes Redning havde ogsaa ifjor to Skøiter stationerede heroppe i 8 Maaneder, den ene i Vardø og den anden i Honningsvaag—Kjelvik fra Oktober til Udgangen af Mai; desforuden var her under Loddefisket 4 andre Redningsskøiter, der fulgte Fiskerne fra Lofoten og placeredes i forskjellige Vær efter Fiskets Gang. Interessen for Redningssagen er lige levende heroppe, og sikkert er det ogsaa, at mange Fiskeres Liv er sparet ved Skøiternes Hjælp. Disse kan dog ikke være overalt, og det er derfor uundgaaeligt, at et eller andet Baadforlis indtræffer, trods det, at Skøiten har været i Nærheden. Saaledes kuldseilede en Baad, hvori 6 Mennesker, udfør Honningsvaag ifjor i November og ligeledes en Baad ved Vardø med 4 Mand 1ste Juledag

under saadanne Omstændigheder, at ikke Skøiten kunde yde Hjælp og redde Folkene. Fra 1ste Distrikt indkom ifjor, trods det daarlige Fiske, ca. Kr. 10 000,00 til Redningsselskabet, hvilket er det bedste Bevis paa, at Folk heroppe strækker sig saa langt de kan for at støtte denne Sag.

Fiskerhjem eller Lokaler, hvor Fiskerne kan samles for at læse Aviser, skrive sine Breve samt faa kjøbt Kaffe og Mad, er af en Fiskerhjemforening i Vardø holdt aabne under Fisketiden i Vardø, Havningberg, Berlevaag, Homningsvaag og Ingø, ligesom ogsaa Handelsmænd i forskellige andre Vær har indredet og holdt aabne lignende Lokaler for Fiskerne. At saadanne Foranstaltninger er gavnlige og vel-seede af Fiskerne, er indlysende, og disse Fiskerhjem har vistnok ogsaa gjort sit til, at der nu i flere Fiskevær skal være betydelig bedre med Hensyn til Drik, Slagsmaal og andre Uordener, end det var for nogle Aar siden. At man nu i omtrent alle Fiskevær i Finmarken maa søge Bevilgning til Udsalg af Mad og Kaffe vil ogsaa hjælpe til at hemme al den ulovlige Smughandel med Brændevin og Øl, der har været drevet af tilreisende Kaffemadammer og været til Ruin for saa mangen en Unggut.

Vardø den 31te Januar 1898.

I Ærbødighed

G. Sørensen.
